

VJEŠALA U GRANEROSU

Lewis B. Patten:

VJEŠALA U GRANEROSU

LEWIS B. PATTEN: VJEŠALA U GRANEROSU

Naslov originala: THE GALLOWS AT GRANEROS

Copyright: Lewis B. Patten

Recenzija: Ida Biard, novinski kritičar

Prijevod: Mirjana Turudić

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Urednik: Marcel Čukli

«Laso» – Izdavač OOUR Informativno-revijalna izdanja – n. sub. o. Radne organizacije «Vjesnik» n. sol. o. OOUR-a, Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 – Glavni i odgovorni urednik Borivoj Jurković – Tisak OOUR Novinsko-revijalna štamparija i OOUR TMG «Vjesnik», Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 – Zagreb 1980

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA Zagreb.

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 520 ili 468 d s popustom od 10%, a za 6 mjeseci 260 d ili 234 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10%. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-586 OOUR «Vjesnik SSRNH» s oznakom za «Laso».

Cijena za inozemstvo: DM 1.80, ASCH 1000, SFRS 200, HFL 2.00

Cijena inozemne pretplate za 6 mjeseci: DM 36.00, SKR 63.00, ASCH 250.00, FF 74.00, SFRS 36.00, HFL 37.00, US\$ 15.00

UPLATA NA DEVIZNI RAČUN 30101-620-37-7210-256 – Privredna banka Zagreb za «Vjesnik».

EKONOMSKA PROPAGANDA: «Vjesnik» Agencija za marketing Zagreb. Trg bratstva i jedinstva 6, 1/1 kolor zadnja stranica 7.000 d ili 480 US\$.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

I

Riječ »graneros« na španjolskom znači kraj bogat pšenicom. Za prve bijele doseljenike bio je to pravi san koji im se mogao ostvariti. Ali zauvijek je ostao samo san, jer je u Granerosu rijetko padala kiša i umjesto svega što su očekivali na beskrajnim površinama nailazili su samo na sitno poludivlje grmlje i suhu travu po obroncima planina.

Bila je to stočarska zemlja, u kojoj ljudi ni od uzgoja stoke nisu mogli dobro živjeti. Za svako grlo trebalo je pronaći po četrdeset rali zemljišta da bi preživjelo sa šturom ispašom.

Grad Graneros ležao je na riječici Conejos, što je veći dio godine bila potpuno suha. Ljudi su se opskrbljivali vodom iz podzemnih izvora. Glavna ulica grada nosila je ime Graneros avenija. Poprečne ulice što su izbijale na glavnu bile su jednostavno označene slovima: A prema istoku i K prema zapadu. I to je bio cijeli grad. Osamdeset sedam stanovnika. Imali su i šerifa, jer je

Graneros slučajno bio i glavni grad okruga.

Dvadesetak milja prema sjeveru bila je granica s rezervatom Apaša. S njima sad više nije bilo ratova. No prošle su tek tri godine od posljednjeg pokolja u Granerosu. Ljudi još nisu mogli vjerovati da više nema opasnosti od Apaša i da su napokon iza ograda. Opasni Geronimo je prije nekoliko puta uspio pobjeći. No i bez njega znalo je doći do neočekivanih napada i krvoprolića.

Gradani Granerosa su podjednako mrzili Indijance i bojali ih se. Mnogi su ostali bez prijatelja i rođaka. Na kraju im je bilo teško povjerovati da napokon vlada mir i da ne moraju strepiti.

Na južnoj strani grada, uz stari drveni most na rijeci Conejos, nalazi se stara rasklimana zgrada, koja je još u vrijeme kad grad nije postojao služila kao poštanska stanica. Zgrada je bila trošna, s polupanim prozorima i razvaljenim vratima. Pod je bio obrastao travom i mahovinom. Straga

su bili obori, u kojima su se davno odmarali konji što su vukli poštanske kočije.

Ova je zgrada bila uočljiva po vješalima sagrađenim ispred stanice. Za razliku od okolice, bila su u dobrom stanju. Napravljena su prije dvije godine, kad je sud osudio dvojicu razbojnika na smrt vješanjem. Bilo je odabrano upravo to mjesto zbog obilja materijala koji su mogli uzeti s obora i trošne zgrade. Ljudi su govorili da bi ih poslije izvršenja kazne trebalo srušiti, no nekim čudom nitko ih nije dirao.

Thorpe Stedman je bio šerif okruga Conejos. Stedman je bio krupan i koščat čovjek. Imao je trideset i pet godina. Nije bio oženjen i tek je u najnovije vrijeme počeo o tome razmišljati. Žena za koju se zainteresirao se zvala Serena Van Vleet. Njenoga su prvog muža ubili Indijanci u ratu prije nekoliko godina. Serena je bila žena u punom smislu te riječi: brižna i vječno nasmijanih očiju. To je navelo Thorpea da počne razmišljati kako da joj se približi. Ona je živjela uglavnom od šivanja. Nije joj bilo lako, ali je Stedman rijetko mogao čuti da se na bilo što jada. Povremeno je čak pomagala svom bratu, a to je ljutilo Stedmana jer je znao da ni za sebe nema dovoljno.

Thorpe Stedman se vratio u grad oko ponoći. Kad je prolazio pored stare poštanske stanice, nešto mu se učinilo neobično te je zaustavio konja da bi bolje pogledao. Konj se iznenada počeo nervozno propinjati i zatezati uzde. Kad je dojahao malo bliže, vidio je

nešto od čega se sledio. Na vješalima je visjelo tijelo i lagano se njihalo.

Konj nije htio dalje pa je morao sjahati. Zavezao ga je za jedan grm i sâm pošao bliže.

Noć je bila bez mjeseca, ali ne mračna. Jasno je mogao vidjeti kraj užeta zavezanog za vješala. Stedman ga odveže i tijelo polako padne na zemlju. Prepoznao je mrtvog čovjeka. Bio je to Billy Pinto. Živio je u nekoj kolibi što ju je daleko uz rijeku sam izgradio. Indijanac, dobroćudan... bezazlen... Izdržavao se radeći u Red Dog salunu. Svakodnevno ga je čistio.

U gradu poput Granerosa, gdje ljudi mrze Indijance, rijetko se nađe čovjek poput Pinta. Jedini razlog zbog kojeg je ipak mogao opstati bila je njegova gotovo djetinja prostođušnost.

Smatrali su ga bezopasnim. Neki su ipak pokazivali sumnjičavost, no uglavnom nikoga nije osobito zanimao. Nitko nikad nije s njim razgovarao. Postojala je samo jedna iznimka, a to je bio Hughie Diggs, za kojeg su držali da nije potpuno čist. Hughie Diggs i Billy Pinto su bili najbolji prijatelji.

Gledajući tijelo nesretnog Indijanca, Thorpe Stedman tiho promrsi psovku. U prvi mah pomisli da je to netko morao učiniti iz čiste mržnje. Možda su neki Apaši pobjegli iz rezervata i nekoga ubili, a građani Granerosa se na ovaj način osvetili.

Thorpe na kraju slegne ramenima i odluči da Billyja odvuče do konja i odveze u grad. Prebacio ga je preko sedla.

Konj je nervozno poskakivao. A tada je krenuo ravno prema zatvoru.

Bilo je teško povjerovati da je Billy Pinto mrtav. Nikome nije mogao učiniti zlo da bi to na kraju morao platiti životom. Netko je, znači, morao biti umiješan u ovo. Njegov je posao nalagao da to ispita. Jer iz čista mira nitko ne ubija.

* * *

Ben Hurd i njegova žena živjeli su u maloj, bijeloj kući na južnoj strani grada, nedaleko od Conejosa. U dvorištu su imali staju za Benova konja i nekoliko krava muzara.

Njegova kći, šesnaestogodišnja Susan, djevojka plave kose i krupnih plavih očiju, preko noći se razvila u pravu ljepoticu. U gradu nije ostala nezapazena. Godile su joj sladunjave riječi što bi joj muškarci dobacivali kad bi hodala Avenijom Granerosa.

Gospođa Hurd je stavila večeru na stol. Ben je krenuo prema vratima i osluhnuo. Susan se s kravama već trebala vratiti kući. Žena ga preplašeno pogleda. On reče:

— Ne uznemiravaj se! Pogledat ću gdje su. Možda ih je Susan danas odvela predaleko na pašu.

Sam je osjetio neki nemir. Uzeo je pušku i izišao. Vani je već gotovo pao mrak. Uputio se prema suhom koritu rijeke i krenuo nizvodno, suprotno od grada, u smjeru kojim je stoka svakodnevno odlazila.

Požurio je. Žena više nije mogla stvarati paniku vidjevši da je i on zabrinut. U suhom

koritu rijeke gotovo da nije bilo šaša ni trave te je brzo mogao napredovati. U trenu je projurio gotovo pola milje. Svakog časa zaustavljao bi se i osluškivao. Nakon nekog vremena čuo je u daljini zveckanje zvonca. Usporio je korak. Osjetio je olakšanje. Zvonca su bila sve bliža i glasnija. Ali je u tom zvuku bilo nešto neobično. Nije mu se činilo kao da krave idu prema kući već da samo povremeno podižu glave i pasu.

Hurd htjede pozvati Susan, ali se predomisli. Zabrinutost mu je nalagala da bude oprezniji. Nešto ipak nije bilo u redu. Objema rukama čvrsto je držao pušku. Tiho se šuljao naprijed. Susanin život bio mu je važniji od svega na svijetu. Zvonce se sada jasno moglo čuti. Iznenada s desne strane začuje Susanin glas. Nije odmah mogao razabrati da li je to bio jauk ili nešto drugo. Bezglavo je krenuo u tom smjeru.

Ispred njega se nešto pomakne. Zamijeti čovjeka kako se iznenada podiže i slijedećeg trenutka nestaje u tami. Hurd na tom mjestu spazi nešto bijelo i poviče:

— Susan! Gde si?

Više nije imao vremena pucati u nestalu osobu. Jedino mu je bilo važno da čuje Susanin glas. Ona je ležala nekoliko koraka ispred njega. Znao je što se moglo dogoditi.

— Reci tko je to bio? Tko? — gnjevno je zapitao.

Susan je jecala. Bio je to plač pravog djeteta. Ben Hurd je učinio ono što je posljednjih šesnaestak godina rado činio. Zagr-

lio je kćer i pustio da se na njegovim grudima isplače.

Osjećajući toplinu njenog tijela, osjećao je da bijes u njemu sve više raste. Prije nego što je djevojka i jednu riječ progovorila, znao je kako se sve to moglo dogoditi. Krava je ovaj put otišla dalje nego obično. Suzan se našla dalje od kuće. Napadač je strpljivo čekao. Grubo ju je napao kad je bio siguran da je dovoljno daleko od kuće i da je nitko ne može čuti. Da Ben nije stigao Susan bi možda bila mrtva, jer je to bio jedini način da joj nasilnik zauvijek začepi usta.

Ben pogladi djevojku po kosi.

— Tko je bio, dušo? Reci tati — pokušaj najmirnije što je mogao.

Tišinu je prekidalo jednolično jecanje.

— Tko je to bio? — ponovi Ben.

Djevojka ne odgovori. Ben je čekao da se smiri. A tada je njegov glas postao grublji i odlučniji:

— Tko? Tko te napao? Do vrata, pa moraš mi to reći!

Opet je nastala tišina. A tada se začuo njen šapat.

— Indijanac. Billy Pinto. On ... — zajecala je, no ovaj put se učinilo kao da se trudi i samoj sebi izvlači suze ...

Ben Hurd je mrzio Indijance. U tom trenutku osjetio je samo jednu želju: da golim rukama ubije Billyja Pinta.

Ipak je najprije morao Susan povesti kući. Žena je već morala biti zabrinuta, a i djevojci treba pomoći.

Vraćajući se kući, razmišljao

je o građanima Granerosa, koji su morali znati da jedan prokleti Indijanac ne smije tek tako slobodno šetati ulicama. Neko zlo svi su morali očekivati. Prije ili poslije to se moglo očekivati. Ali više se neće ponoviti. Ben Hurd je to ozbiljno mislio. Čim stavi djevojku u krevet, planirao je potražiti nekoliko ljudi na čiju pomoć može uvijek računati i koji o Indijancima misle isto što i on. Pronaći će Billyja Pinta, pa makar to trajalo i cijelu noć. A tada će on platiti svoje.

Hurd je sada gotovo trčao. Udarao je kravu ispred sebe. Zvonce je sablasno odjekivalo u noći. Susan je bila u njegovim rukama. Više nije jecala. Možda se onesvijestila. Nije znao. Možda je bila ozlijeđena teže nego što je mislio.

Nikad nije posumnjao u ono što Susan kaže.

Kad je Thorpe Stedman stigao u grad, nije mu preostalo ništa drugo već da tijelo Billyja Pinta stavi u zatvor. Privezao je konja za ogradu, potražio ključ i otvorio vrata. Ušao je unutra i upalio svjetiljku. A zatim se vratio do konja i umio leš. Smjestio ga je u jedan ugao pokušavajući da ne gleda Indijančevo lice. Nije više nalikovalo na starog Billyja Pinta. Bilo je iznakaženo i tamnocrveno od podlivene krvi.

Thorpe je bio gladan, umoran i ljutit. U ovo doba noći nije bilo mjesta u gradu gdje bi mogao dobiti večeru. Sam je morao skuhati kavu. Za nekoliko minuta uspio je potpaliti vatru. Sve je bilo u neredu,

mnoštvo neopranog suđa i razbacanih stvari.

Znao je da nije zgodno da sada probudi Dallas Wagonera, no to mu je više odgovaralo nego da noć provede sâm uz leš Billyja Pinta. Izišao je na ulicu i pažljivo zaključao vrata za sobom. Pomislio je da bi netko možda pokušao ukrasti leš. Krenuo je Graneros avenijom prema D ulici, a zatim skrenuo na istočnu stranu, prema Wagonerovoj kući smještenoj na raskršću dviju ulica. Čim je dotakao dvorišna vrata, pas je počeo lajati.

Zalupao je. U spavaćoj sobi gorjela je svjetiljka. Nekoliko trenutaka poslije začuje ljutit glas:

— Tko je? Što želiš u ovo doba?

— Ja sam Thorpe Stedman, gospodo Wagoner. Recite svom mužu da imam u zatvoru jedan leš i da se netko mora pobrinuti za to.

— Ne može pričekati do sutra u jutro?

— Ne, gospodo. Ne može pričekati — ljutito će šerif. — Recite Dallasu da smjesta krene prema zatvoru.

Promrmljala je nešto što Stedman nije mogao razumjeti. Pas je i dalje uporno lajao. Stedman iziđe iz dvorišta i povuče vrata za sobom. Vratio se u zatvor. Dallasu Wagoneru se neće svidjeti što je zbog leša jednog Indijanca morao u pola noći iz kreveta. No Stedman je u ovom trenutku najmanje razmišljao o tome što se kome sviđa ili ne.

Kava je napokon bila gotova. Zapravo, voda je tek zakuhala. Ali za njega je to bio najvažniji

dio posla. Sjeo je za stol. Nije mu bilo jasno zašto je netko našao razlog da ubije Billyja Pinta. Zar je za to uopće mogao postojati razlog? Samo vješanje značilo je da to mora biti djelo više ljudi a ne samo jednog čovjeka. Što je Billy mogao učiniti?

Zamišljeno je gledao u gušnjem prekriven leš u uglu prostorije. Indijanac je morao imati oko trideset godina, mislio je. Tek sada je pomislio kako nikad nije čuo njegov glas. Kad bi mu ponekad nešto rekao na ulici, ovaj bi samo klimnuo glavom ili podigao šešir. Što je još o njemu znao? Prokleta malo! Napokon, nije bio njegov posao da se bavi ispitivanjem privatnog života svojih sugrađana. Jedini zadatak bio mu je da održava red i mir.

Htio je da Wagoner što prije stigne i odnese leš. Znao je da će još neko vrijeme morati čekati. Wagoner je morao ustati, obući se... a za to je trebalo najmanje tridesetak minuta.

Nalio je još jednu šalicu kave. Nije mu preostalo drugo već da sjedi i čeka. Nakon nekog vremena čuo je škripanje kola na ulici. Krenuo je prema vratima. Dallas Wagoner je čak i u ovaj sat morao doći u punoj opremi, u crnom poslovnom odijelu, s košuljom i crnom mašnom. Nosio je crni šešir.

Pogled mu se zaustavio na tijelu u uglu sobe. Lice je poprimilo izraz iznenađenja.

— Tko je to, šerife?

Stedman mirno odgovori:

— Billy Pinto. Našao sam ga obješenog.

Ovaj put se Wagoner nije mogao truditi da pokaže iznenađenje.

– Billy Pinto! Onaj Indijanac? I zbog njega si me izvuкао iz kreveta?

– Bez uzrujavanja. Već ćemo ga nekako pokopati, premda jadtik ne može platiti za pristojnu sahranu.

Wagoner nešto promrmlja. Prešao je preko sobe i ponovno pokrio leš gunjem. Stedman reče:

– Znao si, zar ne? Znao si da je mrtav?

Prije nego što se okrenuo, Wagoner je imao na raspolaganju djelić sekunde. Stajao je ukočen. Skamenjen. Kad se okrenuo, na licu je imao uvjerljiv osmijeh iznenađenja.

– Znao? Kako sam, do vraga, mogao znati?

– Dobro. Pomoći ću ti da ga iznesemo.

Krenuo je prema Indijancu, povukao gunj i uhvatio mrtvacu za ruke, a Wagoner za noge. Wagoner bi obično donosio nosila sa sobom, no večeras za to očito nije imao potrebe.

Vrata mrtvačkih kola već su bila otvorena. Wagoner je oklijevao. Nešto je htio reći. Na kraju upita:

– A pogreb? Da li će ga uopće biti? Nikad dosad nisam pokapao Indijanca.

– O tome ćemo sutra razmišljati – reče Stedman.

– U redu. Sutra – doda Wagoner. Činilo se kao da što prije želi otići.

Stedman je nekoliko trenutaka stajao gledajući za njim. Mrtvačka kola ubrzo su zaokrenula i nestala iza ugla. Thorpe

je iznenada osjetio potrebu da zazvoni na sva zvona u crkvi i da probudi sve živo u gradu. Htio je mnogo toga saznati a da ne čeka do sutra u jutro. Ipak se svladao i ušao u sobu.

Jedne se misli nije mogao osloboditi: zašto su ubili Billyja kad on nikad nije ni mrava zgazio? Postojala su dva odgovora na to pitanje. Ili su se osvetili zbog nekog nedjela drugih Indijanaca, ili su ga optužili i kaznili zbog nečega što on nije učinio. Treća mogućnost nije postojala.

Sklopio je oči. Kad se napokon počelo razdanjivati, ustao je i protegao se. Podložio je vatru na peći i stavio lončić za kavu. Dok se umio i obrijao, voda je već zakuhala.

Bio je umoran ali mu je mozak jasno radio. Indijančeva smrt imala je drugi i ozbiljniji razlog od onog što se u prvi trenutak činilo. Indijanac je usmrćen na najokrutniji način. O tome je trebao biti obaviješten odsjek za indijansko pravosuđe. Kad saznaju za okolnosti pod kojima se ovo dogodilo, poslat će saveznog šerifa da ispita slučaj.

Stedman nije znao kako da počne svoje istraživanje. A tada se sjetio Hughieja Diggsa. On i Billy su bili nerazdvojni. Možda je Hughie nešto znao ili vidio što se dogodilo prethodne noći. Šerif je izišao iz zatvora. Konj je još bio privezan uz ogradu. Odveo ga je u staju i zamijenio odmornijim.

Restoran se upravo otvarao. Prošle noći šerif nije jeo te pomisli da bi prije odlaska u potragu za Diggсом ipak trebao nešto zagristi.

Hughie Diggs je bio daleko od grada. Skrivao se u suhom koritu Conejosa na oko pet milja daleko od poštanske stanice ispred koje su objesili Billyja Pinta.

Tamo je prosjedio cijelu noć. Nije znao što da učini nakon svega što se prošle noći dogodilo. Vidio je sva lica što su bila u blizini i sudjelovala u vješanju. Jedan se dao za njim u potjeru, ali je Diggs uspio pobjeći.

Svi su oni znali da ih je Diggs vidio i da može posvjedočiti protiv ubojica.

Osjećao je istovremeno strah zbog vlastite glave i grižnju savjesti što sinoć nije pomogao Billyju. Trebao se pokazati prije nego što su stavili uže oko Billyjeva vrata. Nije to učinio jer se bojao. Bio je zbunjen. Osim toga, do posljednjeg trenutka mislio je da je to samo opaka šala i da nitko neće objesiti Indijanca. Istrčao je iz zaklona kad je sve već bilo gotovo. Bilo je prekasno. Billy se bespomoćno njihao na vješalima. Stopala su mu bila desetak centimetara iznad zemlje.

Dvojica ljudi su pokušali ščepati Diggsa ali je on uspio pobjeći. Pomislio je kako bi sve bilo drukčije i da bi Billy još možda bio živ da je istrčao i pozvao u pomoć čim je vidio da su ga dovukli pod vješala.

Izvukao se iz rupe puzeći. Bojažljivo je pogledao prema gradu. Jutarnji zrak bio je svjež i Hughie je bespomoćno drhtao. Užasavao se pri pomisli da ode iz Granerosa. Nije imao ni najmanju ideju kamo bi uopće mogao otići. Nije

imao hrane ni topli kaput da izdrži i jednu noć.

Osim toga, ako se jutros ne pojavi na poslu u staji gospodina Lockmana, on će mu po svoj prilici dati otkaz i najuriti ga. U proteklih pet godina nijedan dan nije izostao s posla. To je bio jedan od razloga zašto je toliko dugo ostao kod Lockmana.

Ako ostane bez posla, morat će otkazati sobu u daščari u kojoj je živio. Neće imati novca, znači da će biti gladan.

Sav utučen krenuo je prema gradu. Od straha se zaustavio. Ako se ipak vrati, učinit će s njim isto što su učinili s Billyjem. Objesit će ga pred starom poštanskom stanicom. Ako su već bez razloga objesili Billyja, za njega će zacijelo naći ispriku, to više što se u nezgodno vrijeme našao na licu mjesta. Sve ih je vidio i prepoznao. Mogao ih je odati šerifu.

Ne. Postojala je samo jedna stvar koju je morao učiniti. Pobjeći! Bez hrane i novca ipak će se nekako izvući, a vrati li se u grad, bit će mrtav.

Kad je napokon donio odluku, okrenuo se i pošao na drugu stranu, prema rezervatu Apaša, premda nije točno znao gdje se to nalazi. Hughie je s istoka stigao u Graneros prije nekih pet godina. Napustio je sirotište i prašnjavom cestom krenuo u potragu za koricom kruha. Čim je stigao u grad, Lockman mu je ponudio da čisti staje i obore. Bio je to privremeni posao, na kojem je ostao do današnjeg dana.

Hughie nije u životu stekao mnogo prijatelja. Bio je drukčiji od ostalih. Billy Pinto je bio

iznimka. Zbog njega se htio vratiti u Graneros i ispričati šerifu istinu. Možda bi to i učinio da nije bio tolika kukavica. I još nešto. Znao je da mu ionako nitko neće povjerovati. Da je pokušao optužiti sedmoricu važnih građana Granerosa što su objesili Billyja, svi bi rekli da laže. Možda bi upravo njega optužiti i strpali ga u zatvor. Htio je zaplakati, ali bio je prestar da na takav način iskazuje svoju nesreću.

* * *

Bilo je sedam sati kad je Thorpe Stedman izašao iz restorana. Pojeo je tri jaja sa slaninom i popio dvije kave. Sad je već imao snage da nastavi.

Uputio se prema stajama u kojima je radio Hughie Diggs. On je sada već morao biti na poslu. Obično je dolazio nešto poslije šest. Nikoga nije zatekao u blizini. Nije se čudio što ne vidi Davea Lockmana. On je dolazio tek poslije osam.

Stedman se namršti. Nekoliko minuta šutke je stajao pred stajama. Hughie Diggs nikad nije kasnio. Bio je točniji od sata. Pet punih godina dolazio je na posao u isto vrijeme. Kod njega se točnost mjerila na minute.

Daščara. Bilo je to drugo mjesto na kojem ga je šerif mogao potražiti. Uzjahao je konja i krenuo Graneros avenijom. Gospoda Jorgensen je bila vlasnica kuće u kojoj je Diggs stanovao. Čula je šerifa i istrčala na vrata.

— Jeste li jutros vidjeli Hughija? — upita šerif.

Ona strese glavom.

— Nešto mu se moralo dogo-

diti, šerife. U pet godina otkako je ovdje nikad nije izostao s doručka. Noćas prvi put nije došao kući.

— Cijelu se noć nije pojavljivao?

— Nije. Sišla sam da vidim zašto nije došao na doručak. Krevet mu je neraspremljen.

Stedman se zamisli. Ovo je već značilo da se moralo dogoditi nešto ozbiljnije. Hughiejev nestanak morao je biti u vezi s vješanjem Billyja Pinta. Znao je da što hitnije mora pronaći Hughieja ako je uopće živ.

Odlučio je da ode u staru poštansku stanicu na kraju grada. Iz pokrajne ulice naišlo je nekoliko konjanika. Jedan od njih bio je Ben Hurd, drugi Rufus Henshaw, treći Max Steiner. Zaustavili su se vidjevši šerifa. Ponašali su se poput djece uhvaćene u nestašluku. Svaki je od njih nosio pušku.

— Idete li u lov? — upita Stedman.

Sva trojica se zbune. Henshaw prvi smogne snage i reče:

— Čuli smo za Billyja Pinta. Krenuli smo dolje da izvidimo ima li kakvih tragova. Mislili smo da nisi u gradu.

— Prokletstvo! Kad ste već čuli za Billyja Pinta, morali ste čuti i to da sam se vratio! Ja sam ga skinuo s vješala — lju-tito će.

Henshaw plane.

— Jesam li dobro razumio što si rekao? Ja sam lažov, Stedmane? To želiš reći? — glas mu je podrhtavao.

Stedman je šutke gledao u njega. Zagledao se potom nekamo u daljinu, a zatim rekao:

— Vratite se kući sva trojica, Ja ću sâm saznati tko je obje-

sio Billyja Pinta. Ako mi za-
treba pomoć, računam na vas.

Poslušno su okrenuli konje i
odjahali u smjeru kojim su i
došli. Stedman je produžio uli-
com govoreći samom sebi da
zna za trojicu umiješanu u zlo-
čin. A pošto prouči tragove oko
stare poštanske stanice, znat
će koliko ih je ukupno bilo.

Drveni most preko rječice
zaškripao je pod konjskim kopi-
tima. Šerif je sjahao kraj vje-
šala i dalje krenuo pješice. Paž-
ljivo je proučavao svaki mo-
gući trag, a bilo ih je bezbroj.

Na kraju je mogao zaključiti
da su se na tom mjestu pre-
thodne noći našla sedmorica
jahača. Na prvi pogled učinilo
mu se da su nesretnog Billyja
Pinta dovukli do vješala. Ostao
je trag njegove čizme naglaše-
niji od ostalih tragova. Oči-
gledno je bio vezan užetom.

Stedman je počeo pažljivo
proučavati tragove oko samih
vješala. Uspio je na kraju ot-
kriti otiske osmog para čizama.

Tu se zadržao gotovo puni
sat. Nije mu dugo trebalo da
shvati kako su osmi pronađeni
otisci pripadali Hughieju
Diggsu. Vodili su prema vješa-
lima, a zatim su se povlačili
nazad i postajali sve rjeđi, a to
je značilo da je Hughie morao
bježati. U blizini je slijedio trag
konjskih kopita. Stedman ih je
pratio neko vrijeme, no bilo je
jasno da je taj konjanik ubrzo
izgubio Hughieja u mraku.
Zato se vratio ostalima oko vje-
šala.

Sada je Stedman nastavio
Hughiejevim tragom. Momak
se sakrio u neki grm sve dok
progonitelj nije nestao. Poslije
je naslijepo trčao sve dok nije

pao na zemlju od iznemoglosti.
Dalje je hodao prema sjeveru.
Stedman je još nekoliko milja
slijedio taj trag sve dok ponovo
nije nestao u koritu rijeke.
Ubrzo je shvatio da je proteklu
noć proveo u rupi u suhom ko-
ritu rijeke. S tog mjesta trag je
ponovno vodio prema gradu, a
zatim naglo skretao na sjever.

Stedman podbode konja.
Sada je u stopu mogao ići za
Diggsom. Bilo je nešto poslije
devet. Jurio je u galopu. Poslije
četrdeset minuta mogao ga je
vidjeti u daljini. U jednom tre-
nutku Diggs se okrenuo i vidio
kako mu se šerif brzo pribli-
žava. Počeo je panično trčati.
Stedman pojuri još brže. Nije
htio da momak bez razloga
stvara paniku.

O Hughieju je uvijek mislio
kao o dječaku. Drukčije ga nije
mogao zvati. Svoju zrelost nije
pokazivao na način kako su to
činili njegovi vršnjaci.

Hughie je preplašeno bježao,
no Stedman ga je uspio stići.

— Hej, Hughie! Zašto bježiš?
Neću ti ništa učiniti!

Hughie ga je panično gledao.
Trebalu mu je nekoliko trenu-
taka da se sredi i promuca:

— Ništa nisam učinio. Ni-
sam. Pošteno kažem da nisam.

Stedman je sjahao s konja.
Hughie je izgledao kao da će
se ponovo dati u bijeg, pa je
Stedman odlučio da mu se ne
približava.

— Znam da nisi, Hughie —
počeo je najljubaznije što je
mogao. Proučio sam sve tra-
gove. Znam što se sinoć tamo
odigralo.

Hughie je bio visok i razvijen
od teškoga fizičkog posla koji
je obavljao od najranije mlado-

sti. Odjeća mu je bila otrcana i prljava, premda u njoj nije radio. U radnom odijelu što je na kilometre smrdilo po staji nikad ne bi smio ući u kuhinju gospode Jorgensen. Oči su mu bile krupne i plahe, kao u neke pitome životinje.

— Sinoć si bio tamo kad su objesili Billyja Pinta — reče Stedman. — Znaš li tko je to učinio?

Hughie mu uputi paničan pogled. Stresao je glavom.

— Ne gospodine. Nisam vidio nijedno lice. Bilo je vrlo mračno.

Stedman je znao da laže. Znao je i razlog. Mislio je da će mu život biti spašen i pošteđen ako ne oda imena nasilnika.

— Billy Pinto je bio tvoj prijatelj? — zapita ga.

— Da.

— Zar ne želiš da budu kažnjeni ljudi koji su ubili tvoga najboljeg prijatelja?

— Bio je mrak. Nisam im mogao vidjeti lica — uporno će Hughie.

Stedman klimne glavom. U neke stvari mogao ga je i poslije uvjeriti. Sad ga je zanimalo zašto su objesili Billyja.

— Zašto su to učinili, Hughie? Znaš li? — zapita ga.

— Rekli su... — Hughiejevo lice iznenada problijedi, a oči ponovo ispuni paničan strah.

— Pokušavaš me dovesti u zamku — reče. — Nisam vidio tko je to učinio.

— Dobro, Hughie. Kamo si pošao?

Mladić je sada bio još zbunjniji. Stedman shvati.

— Ha, bilo kamo, samo dalje od Granerosa.

Hughie bespomoćno slegne ramenima.

— Moram te povesti natrag, Hughie — reče mu.

Nije se protivio. Izgledao je poput čovjeka koji se jednom za uvijek pomirio sa svojom sudbinom. Mislio je da mora umrijeti i da će završiti na isti način kao i Billy Pinto. Stedman dojaše do njega i pomogne da se popne na konja. Nije se bojao da će ga s leđa napasti, no za svaki je slučaj pomaknuo revolver da mu bude na dohvat. Krenuli su tako prema gradu.

Neko su vrijeme šutjeli. Stedman na kraju reče:

— Moram saznati zašto je obješen Billy Pinto i tko je to učinio. Možeš mi mnogo pomoći jer si sve vidio.

Nije dobio odgovora.

— Trojica su jutros krenula za tobom: Ben Hurd, Rufus Henshaw i Max Steiner — okrenuo se i pogledao Hugheovo lice. Bilo je gotovo zeleno. U jednom trenutku Stedman se uplaši da će skočiti s konja i ponovno početi bježati. — Prema tome, znamo već trojicu. Ali nije mi jasno zašto su to učinili.

Hughie prošapta:

— Nitko mi ne bi povjerovao... Ja sam samo stari glupi Hughie Diggs, a oni su svi važni ljudi.

— Sud će ti vjerovati, Hughie, ako kažeš istinu.

Stedman nije povjerovao da je istina ono što govori. Iznenada pomisli da uopće nema razloga da vodi Diggsa natrag u Graneros. Mladić je imao pravo. Ubit će ga bez obzira oda li ih ili ne. On je bio jedini

svjedok, a mrtav je mogao biti najsigurniji.

II

Postojalo je samo jedno mjesto gdje je mogao sakriti Hughieja Diggsa: zatvor.

— Sjaši, Hughie. I ne pokušavaj pobjeći. Znaš da ću te uhvatiti nakon pet koraka.

Hughie posluša. Stedman mu ipak nije vjerovao. Pazio je jednim okom na njega dok je vezao konja za ogradu.

Ljudi su ih znatiželjno gledali duž čitave Graneros avenije dok su prolazili. Nisu znali što se zapravo događa u gradu.

— Staviti ćeš me u zatvor? — upita Hughie. — Ali nisam ništa učinio, rekao sam.

— Znam da nisi, Hughie. Ali zatvor je jedino mjesto na kojem si za sada najsigurniji.

— Moram se vratiti na posao. Do danas nisam ni dana izostao.

— Ne brini. Razgovarat ću s Daveom Lockmanom. Neće te otpustiti.

Hughie je neodlučno koračnuo unutra. Krenuo je hodnikom što je vodio prema ćelijama. Zrak je bio težak i zagušljiv.

— Čim te zaključam, donijet ću ti nešto za jelo — reče mu.

— I ne brini. Sve će dobro završiti — doda zaključavajući vrata.

Mladić klimne glavom. Čekao je hranu i sad više nije imao strpljenja da razmišlja o svemu što ga tek očekuje. Stedman je ponovno uzjahao konja i krenuo do Davea Lockmana. Hughie je bio na sigurnom. Imao je gdje spavati i što jesti.

— Što je Hughie učinio? — upita Lockman.

— Ništa što nije smio učiniti. Pukim slučajem našao se sinoć na mjestu gdje je obješen Billy i vidio je tko je to učinio.

— Vješanje? Ovdje? — iznenadeno će Lockman.

Stedman je bio pomalo iznenađen što to Dave nije već čuo. Valjda je sve obavljeno tiho i kasno.

— Billy Pinto — reče.

— Onaj Indijanac s kojim se Hughie družio? Što je učinio?

— To bih i ja htio saznati. Došao sam ovamo jer je Hughie zabrinut zbog svog posla. Rekao sam mu da ću razgovarati s tobom.

— Misliš da će mu pokušati zauvijek začepiti usta?

Stedman slegne ramenima.

— Možda. Ako su mogli ono učiniti s Billyjem, nema razloga da oklijevaju i drže na životu jedinog svjedoka koji bi ih mogao odati.

— Jesi li rekao Hughieju da ne brine za svoj posao? Čeka ga sve dok se ne vrati iz zatvora — reče.

— Hvala — odgovori šerif.

— Nemoj meni zahvaljivati. Nije mi lako pronaći čovjeka da za tako sitan novac obavlja njegov posao od jutra do mraka.

Nakon toga šerif je krenuo prema Wagonerovom pogrebnom poduzeću.

— Moramo pokopati Billyja Pinta najkasnije do sutra. Da li ti odgovara deset i trideset da obaviš ono najnužnije?

Wagoner klimne glavom.

— Ne razumijem se u obrede. Da li je bio vjernik?

— Sumnjam. Ne misliš

valjda da jednom Indijancu pripremimo pogrebnu ceremoniju?

Stedman ga hladno odmjeri.

— Imaš li neki bolji prijedlog? Da ga poštom pošaljemo Apašima?

— Čovječe, ne ponašaj se tako! Što bi nam tek tada ti Apaši priredili!

— Dobro, onda nam ne preostaje drugo već da ga dolično sahranimo. Uzmimo kao da je Billy Pinto bilo tko od nas.

Dallas Wagoner bijesno plane.

— Čemu sve to? Pa nisam mislio...

— Znam točno što si mislio — presiječe ga Stedman i izide na ulicu.

Nekoliko blokova dalje od zatvora nalazila se pošta. Sam Leonard pogleda šerifa preko novina koje je upravo čitao.

— Moram poslati brzopjav upravi za rezervat.

•BILLY PINTO, INDIJANAC, SA STALNIM BORAVKOM U GRANEROSU, SINOĆ OBJEŠEN. ZLOČINAC NEPOZNAT. MOLIM DA HITNO POŠALJETE ŠERIFA DA SUDJELUJE U ISTRAZI. STOP. THORPE STEDMAN — ŠERIF OKRUGA CONEJOS.

Leonard je bio iznenađen kao i Dave Lockman. Očito za Billyjevu smrt nije znalo mnogo ljudi.

Bilo je oko podne. Vidio je Bena Hurda kako se vraća kući na ručak. Nije žurio da ga sustigne. Htio je samo vidjeti Susanino lice kad bude razgovarala s Benom.

Hurd je ušao na stražnja vrata. Stedman je konja privezao za ogradu. Pokucao je.

Hurd je izašao na kuhinjska vrata i neodlučno gledao Stedmana.

— Želim razgovarati s tobom — reče šerif.

— Izvoli — odgovori ovaj. Začuje se glas gospode Hurd.

— Tko je došao, Bene?

— Šerif.

— Što želi?

— Hoće razgovarati sa mnom.

— Pa pozovi ga onda na ručak. Sve je gotovo. Možete jesti i razgovarati.

Hurd je bio u škripcu. Nije mu preostalo drugo već da procijedi:

— U redu, izvoli.

Stedman se nasmiješio. Hurdova nelagodnost već mu je nešto govorila.

Gospoda Hurd se nasmiješila. Nije bila zbunjena nenadnim posjetom, ali se na njenom licu jasno vidio strah od nečega i neizvjesnost.

— Možeš ovdje sjesti — reče Ben Hurd i povuče stolicu.

— Susan, pomози mi oko ručka — reče gospoda Hurd.

— Pusti djevojku na miru — umiješa se Hurd. Ali djevojka je već bila na nogama. Ruke su joj toliko drhtale da je jedva stavila pladanj na stol.

— Sjedi, Susan — zapovijedi Hurd. — Majka može sve sama.

Susan sjedne. Gospoda Hurd ne reče ništa. Bila je tek iznenađena i zbunjena Hurdovim ponašanjem. Atmosfera je bila neizvjesna i nelagodna. Stedman pretpostavi da Hurdova supruga nêma pojma o tome gdje joj je suprug bio prethodne noći, premda je nagon-

ski sumnjala da se nešto dogodilo.

– Jeste li čuli o Billyju Pintu, gospodo? – upita Stedman kad je završila posluživanje i sjela za stol.

– Šerife, nećemo o tome razgovarati za ručkom – prekine ga oštro Hurd.

– Što je s Billyjem? – znatiželjno će gospoda Hurd.

– Obješena je prošle noći – odgovori šerif, ne obazirući se na Hurdovo negodovanje.

Gospoda Hurd problijedi.

– Obješena? Hoćete reći da je mrtav?

– Da, gospodo.

– Što je učinio? Čak nisam ni znala da je optužen.

– Nije ni bio, gospodo. Netko je to učinio na svoju ruku. Za sada ne znam ni što su mu pripisali da je učinio.

Promatrao je lice Susan Hurd. Djevojka se zadubila u tanjur nastojeći sakriti lice. Jedino su joj ruke drhtale tako da nije mogla držati nož i viljušku.

– Susan, pa što ti je...?

– Rekao sam da se suzdržiš za stolom, šerife – plane Hurd. – Gledaj što si učinio. Djevojka je sva uznemirena.

Stedman spazi da ga bijesno gleda.

– Htio si mi reći da ona o ovome nije imala pojma?

– Dakako da nije! Kako je mogla išta znati?

– Susan? – reče Stedman.

Ona ga ne pogleda. Drhtala je i grčevito se držala za rub stola da ne padne. Nastala je nelagodna šutnja. Nitko se nije ni pomakao. Na kraju će Hurd mirno:

– Pojedi ručak, Susan. Ohladit će ti se.

Susan iznenada zaplače. Nespretno je ustala od stola i srušila stolicu. Histerično je izjurila iz sobe. Za trenutak su Ben Hurd i njegova žena bez riječi zurili jedno u drugo. Stedman ih je mirno promatrao. Gospoda Hurd je bila doslovno šokirana. Hurd je bio ljutit. Stedman osjeti da njegovo lice pokazuje i neku krivnju ili nešto slično tome.

Gospoda Hurd ustane.

– Oprostite, gospodine Stedman. Mislim da je najbolje da razgovaram s njom i saznam što se dogodilo. Molim vas da završite ručak.

Otišla je iz sobe. Stedmanu se više nije jelo, ali se ipak prisiljavao da pojede. Ponašao se kao da ne zamjećuje Hurdov ubitačan pogled. Pratio je svaki njegov pokret. Šerif je sada bio više nego siguran da je Susan ključ svega što se sinoć dogodilo. Naslućivao je što je to moglo biti. Hurd je uhvatio nasamu Susan i Billyja Pinta. Možda ju je on napao, no kako nije imala nikakve ogrebotine po licu, postojala je mogućnost da je bila ravnopravni sudionik.

Samo se jedno nije uklapalo u ovakvo razmišljanje. Nije mogao shvatiti da bi se Susan ikad zainteresirala za Indijanca poput Billyja. Bilo je neshvatljivo i da bi dobroćudni Billy ikad napao Susan.

Iz susjedne sobe jasno su mogli čuti glasove gospode Hurd i njene kćeri.

Stedman ustane od stola i reče:

– Zahvaljujem na ručku,

Bene. I nadam se da Susan zaista nema razloga da se onako boji.

Ben Hurd ne odgovori.

Stedman je htio razgovarati sa Susan, ali nije znao kako bi to izveo. Izišao je na ulicu.

Šerif nije odmah krenuo u svoj ured. Kuća Bena Hurda bila je na usamljenom mjestu uz obalu Conejosa i nije bilo načina da ode nezamijećen. Zato je odlučio da neko vrijeme ostane u zaklonu i promatra iza sjenika Hurdova najbližeg susjeda što će se dalje događati. Zapalio je cigaru osjećajući nelagodnost što mora špijunirati, no drukčije nije mogao.

Ponovo je počeo razmišljati o sinoćnjem događaju. Ben Hurd je zacijelo uhvatio Susan s Billyjem Pintom ili s nekim drugim za koga je mislio da je Billy Pinto. A taj netko je morao pobjeći. Stedman nije mogao vjerovati da je bio u pitanju Billy. Nije mogao povezati njegovo dobroćudno lice s bilo kakvim nasiljem. Ali Billyja ipak nije poznavao! Nikad nije s njim razgovarao ni čuo njegov glas.

U svakom slučaju, Billy je bio optužen. Možda ga je netko vidio i prepoznao, a možda je Susan rekla da je to bio on. Stedman čak nije bio siguran da je riječ o silovanju. Znao je kako se djevojka ponašala prolazeći Graneros avenijom. Kad ju je otac zatekao na djelu, možda je samo kao ispriku rekla da ju je netko silovao. Nije mogla predvidjeti posljedice. I kad je čula da je Billy obješen, vraški se morala iznenaditi i šokirati. Zato se onako pona-

šala za stolom. Zato je istrčala iz sobe zaplakana.

Stedman je na najbolji mogući način pokušavao rekonstruirati događaj. Susan je, dakle, bila s nekim, ali to nikako nije mogao biti Billy Pinto i nije bila riječ o nasilju. Kad ju je otac zatekao u mraku, momak je pobjegao, a preplašena Susan je rekla da ju je napao Indijanac samo da bi zavarala oca.

Moglo se pretpostavljati kako je Ben Hurd reagirao. Otpratio je djevojku do kuće, a tada otišao po neke prijatelje. Nije ih bilo teško uvjeriti da je Billy Pinto silovao njegovu kćer. Odmah su krenuli u potragu za Indijancem i kad su ga pronašli, dovukli su ga do vješala. U strahu je Billy zaboravio svaku englesku riječ koju je znao. A da je nešto i rekao, nitko mu ništa ne bi povjerovao. Bio je Indijanac, a to je već bilo dovoljno da plati glavom ako netko posumnja da je napao bjelkinju, a posebno kćer Bena Hurda, kojoj se vjeruje i koju svi moraju poštivati.

Stedman u tom trenutku zamijeti Bena Hurda kako izlazi iz kuće. Izišao je na stražnja vrata, zastao i pripalivši lulu krenuo prema gradu. Šerif ga je slijedio pogledom sve dok ga nije izgubio u daljini. Nastavio je zatim čekati znajući da će se ubrzo morati pojaviti Susan.

Prošlo je pola sata. Htio je već otići kad se na vratima pojavi preplašena djevojka. Pogledala je oko sebe, a zatim brzim korakom krenula prema rijeci.

Šerif je požurio prema konju i uzjahao. Pratio je Susan pa-

zeći da ga ona ne zamijeti. Djevojka je podigla haljinu da bi što brže mogla trčati.

Konj je kaskao držeći ravnomyjerni razmak. Šerif je morao prije svega razgovarati s djevojkom i u ovom ga trenutku nije zanimalo s kojim mladićem se sastaje. U jednom trenutku podbo je konja i našao se na nekoliko koraka iza njenih leđa. Sada nije imala kamo pobjeći. Stala je i bespomoćno ga pogledala.

– Drago mi je što više niste onako uznemireni – reče šerif.

– Zbog čega? – mirno upita djevojka.

– Zbog prošle noći.

– Kakve prošle noći? – upita ona istim tonom.

– Zanima me što se dogodilo?

– Dogodilo? – ona ga brzo pogleda pokušavajući djelovati zbunjeno i iznenađeno.

– Da. Što se dogodilo? Zanima me što je navelo vašeg oca da učini ono što je učinio.

Po njenom izrazu lica vidjelo se da uopće sumnja da je baš njen otac sudjelovao u tome i da je ona kriva za smrt nedužnog čovjeka.

– Žao mi je, Susan, ali to moram saznati.

Ona iznenada počne drhtati. Lice joj se zgrčilo. Polako se spuštala na zemlju, čučnula i lice sakrila rukama. Zaplakala je. Stedman osjeti da je pretjerao. Morao je pažljivije započeti razgovor, ali sa ženama nije imao mnogo iskustva. Nije znao što bi sada morao učiniti. Susretao je dame iz saluna, ali sve je to bilo manje-više po službenoj liniji i osim Serene

Van Vleet nije imao drugih dodira sa ženama.

Susan je histerično jecala. On na kraju čučne do nje i reče:

– Susan, ne moraš se ničega bojati. Neke stvari moram saznati od tebe. Ako ti je teško govoriti, najprije ću ja reći kako se sve dogodilo, a ti mi pomogni ako pogrešno kažem. Otac te uhvatio s nekim mladićem, a ti si u strahu pred njim rekla da te je silovao Billy Pinto.

Ona prestane drhtati. Trenutak je bila nepokretna. A zatim vrisne:

– Nisam znala da će to učiniti! Kako sam mogla znati?

– Znam, Susan. Nisi to mogla znati.

Ona podigne glavu. Oči su joj bile crvene od suza.

– Što da učinim?

Ni sâm šerif nije znao odgovoriti na to pitanje. Prošle noći dogodilo se nešto strašno i netko će za to platiti račun. Stedman je upita:

– Kamo si krenula? Da se nađeš s mladićem?

Ona klimne glavom i htjede nešto reći.

– Ne zanima me tko je mladić – prekine je šerif.

– Što sada da učinim? – ona ponovno začvili.

– Vрати se kući.

– Da li će moj otac morati u zatvor?

– Vjerojatno.

Susan opet zaplače.

– A ja sam za sve kriva. Da nisam lagala...

– Nisi ti ništa kriva – oštro će Stedman. – Tvoj otac to nije smio učiniti. Mogao je doći k meni.

– Ali da nije bilo mene...
– Neće pomoći ako samu sebe optužuješ. A sada prestani plakati i vrati se kući.

– Da, gospodine – reče ona poslušno i krene prema kući, a šerif uzjaše konja i uputi se prema zatvoru.

Zbog djevojke mu je bilo iskreno žao. Nije učinila ništa loše zbog čega bi trebala patiti. Bila je u godinama kad se u njoj počela buditi žena i to nije bio razlog da bude kažnjena.

Stedman je morao sve obavljati po zakonu. Djevojci nije mogao pomoći. Zbog vješanja Indijanca znao je da mora uključiti federalnog šerifa, a za krivce su time posljedice mnogo veće. Osim toga, ako Indijanci saznaju za ovo, to bi moglo značiti početak novog rata s bijelcima.

Sjahao je ispred zatvora. Na ulicama je sve bilo normalno, osim što su se ljudi skupljali u malim skupinama i razgovarali. Dok je otključavao vrata zatvora, osjećao je da su sve oči uprte u njega.

Zatvorio je vrata za sobom.

– Hoćeš li malo kave, Hughie?

– Da, gospodine.

Stedman potpali vatru. Stavio je vodu u lončić i pričekao da zakipi. Sjeo je i razmišljao kako da sazna imena one šestorice. Za trojicu je već znao, ali to nije bilo dovoljno.

Hughie je drhtao od straha.

III

Ben Hurd je uznemireno izašao iz kuće. Bio je toliko rastresen da nije čak ni pogledao da li ga možda netko prati. Bio je

uvjeren da Stedman zna zašto je Billy obješen.

Ali čovjek ima neko pravo da zaštiti vlastitu kćer, mislio je. Susan je imala tek šesnaest godina. A taj Indijanac nije imao nikakvo opravdanje da... Zaslužio je zato da umre.

Ali zakon je bio nešto drugo. Zakon nije dopuštao da sâm odlučuje o nečijem životu i da ga oduzima, bez obzira na to tko to bio. Hurda je tješilo jedino to što je u vješanju sudjelovalo još ljudi. Nije bio sâm. A kad ih Stedman strpa u zatvor, svi će njega kriviti. Reći će da je sam sve zamijesio i naredio da objese Billyja. Pokušat će se izvući. Reći će da su mislili kako su se s Billyjem htjeli samo našaliti. Ako im sud povjeruje, tada sva krivnja pada na njega. Završit će ili na vješalima ili u zatvoru do kraja života, osim ako ne budu imali nikakva dokaza da ga optuže. A postojao je samo jedan svjedok: Hughie Diggs. Trebali su ga uhvatiti prošle noći. Kad to jučer nije uspjelo, moraju danas nešto učiniti.

Stigao je do Graneros avenije gotovo trčeći. Bio je sav znojan. Uhvatio ga je paničan strah, jer mu se ovako nešto nije nikad dotad dogodilo.

Zabrinula ga je još jedna stvar. Na Susaninom licu nije zamijetio nijednu ogrebotinu. Bila je neobična i njena današnja histerija, toliko sati nakon sinoćnjeg napada. Činilo se da ju je strašno potreslo kad je čula da je Billy Pinto obješen. Nije o tome znala prije nego što je Stedman došao. Ali zašto ju je ta vijest toliko pogodila? Zapravo ju je trebalo obrado-

vati, jer neće morati na sudu govoriti što joj je učinio. I ljudi neće pokazivati prstom na nju.

Najprije je pošao do Rufusa Henshawa, koji je držao prodavaonicu oružja. On se upravo vratio s ručka. Uputio mu je pogled kao da ga nikad više ne želi vidjeti u svojoj radnji. Hurd reče:

— Stedman je zatvorio Diggsa.

— Znam — kratko će Henshaw.

Bio je to sitan čovjek. Na vrhu nosa imao je naočale s pozlaćenim rubom. Hurd zamijeti da mu ruke drhte.

— Misliš li da mu je već nešto rekao? A ako nije, progovorit će ako mu ne začepimo usta.

— Ne možemo... Već smo ubili jednog čovjeka.

Henshaw je izgledao kao da će se onesvijestiti.

— Hoćeš li da vidiš kao Billy Pinto ili da ostatak života provedeš u zatvoru?

— Da sam znao... Barem da nikad nisam...

— Sad je gotovo — grubo ga prekine Hurd. Trudio se da djeluje smireno i odlučno, premda je bio preplašen koliko i Henshaw. — Znamo što smo učinili i odgovarat ćemo za to osim ako se ne riješimo Hughieja Diggsa. Ne bi bilo tako da je u pitanju... no, svedeno.

Henshaw gotovo šapatom upita:

— Što želiš od mene?

— Sastanak. Za pola sata. Kod mene. Udi na stražnja vrata da te ne vide. Svi ćemo se sastati i odlučiti što da učinimo. Ako budemo zajedno, bit će nam lakše.

Henshaw ga sumnjičavo pogleda, ali ipak pristane. Hurd šutke izađe na ulicu. Slijedeći koga je trebao posjetiti bio je Max Steiner. On se ponašao mnogo staloženije od Henshawa. Čak je pristao da sâm ode do Martina Wattsa i obavijesti ga da je sastanak za pola sata.

Hurd je znao da će u Red Dog salunu pronaći Petera Judda, brata Serene Van Vleet. Navršio je tridesetu i bez ikakvog posla i zarade znao je od svih bolje živjeti. U vješanje je upleten sasvim slučajno. Našao se na ulici u trenutku dok su vukli Billyja Pinta.

— Stedman je strpao u zatvor Hughieja Diggsa. Zna za imena svih nas. Za pola sata imamo sastanak kod mene — reče Hurd našavši ga u uglu saluna kako se zabavlja slažući karte.

Peter je bio visok i vitak. Nosio je brkove i bradu i time sakrivao dječjački izgled lica. Žene su ga obožavale, a on je znao kako da od njih izvuče ono što ga je najviše zanimalo: novac. Sinoć se pridružio onoj petorici samo zato što mu je bilo prilično dosadno. Po licu mu se sada vidjelo da žali zbog toga.

Hurd je znao za Thorpeovu vezu s Peterovom sestrom i mislio je da bi to svakako moglo biti korisno za njihov slučaj. Stedman neće biti u zgodnoj situaciji kad shvati da je i Peter umiješan. A neće ga moći izvući a da ne oslobodi optužbe i ostale sudionike. Ako ga strpa u zatvor, zacijelo će izgubiti Serenu.

Trebalo je još obavijestiti

Curtisa Reddinga. On je radio na izdavanju lokalnih novina što su izlazile jednom mjesечно. Bio je neženja, nešto ispod tridesetih. Sinoć ne bi sudjelovao u nasilju da nije bio slabijeg srca prema Susan. Uvijek bi je žudno pratio pogledom kad je prolazila ulicom. Možda je čekao da poraste pa da joj počne udvarati. Po prirodi je bio prilično sramežljiv. No kad je čuo da ju je napao Indijanac, nije oklijevao ni trenutka. Pošao je s Hurdom. Nešto poslije, vidjevši Billija kako visi na vješalima, prestrašeno je pobjegao.

— Stedman je strpao Hughieja u zatvor. Hughie nas je sve vidio. Može nas odati. Za jedan sat imamo sastanak kod mene. Moramo odlučiti što ćemo učiniti.

— S njim? Što si time htio reći? — upita Redding kao da istog trenutka namjerava pobjeći.

— Ne možemo dopustiti da na sudu odrecitira sva naša imena. Moramo smisliti neki način da mu zaćepimo usta.

— Ne misliš ga valjda ubiti? — preplašeno će ovaj.

Hurd izgubi strpljenje.

— Što god mislio, nešto moramo učiniti. Nitko od nas ne želi provesti ostatak života u zatvoru.

— Dobro, dobro, doći ću. Ali ne želim ubijanja. Mora postojati neki drugi način da ga ućutkamo.

Hurd podrugljivo klimne glavom i doda:

— Uđi na stražnja vrata.

— Dogovoreno.

Hurd zalupi vrata za sobom. Ljutito je krenuo ulicom. Ništa

ti magarci ne razumiju. Da je bila u pitanju njihova vlastita kći, zacijelo da bi se drugaćije ponašali.

Razmišljajući o Susan, njegovo je neraspoloženje sve više raslo. Nije shvaćao njeno ponašanje kad se pojavio šerif. Nešto tu nije bilo u redu. Zar je bilo moguće da mu je lagala i da je to bio netko drugi a ne Billy?

Ili je nitko uopće nije napao? Pokušao je da ne misli na to. Vratio se kući i odmah ušao u svoj dućan koji je vodila gospoda Brickett. Reče joj:

— Imam jedan posao. Ne želim da me itko sada ometa.

— U redu, gospodine Hurd — reče ona i ode u drugu prostoriju. On zaključa vrata za njom. U dnu dućana bio je pisali stol i tim se prostorom povremeno koristio kao svojom kancelarijom. U ostalom dijelu prostorije bila je složena raznovrsna roba.

Ubrzo zatim stigli su Henshaw, Steiner i Peter Judd. Nisu imali dovoljno stolica pa su se poslužili praznim drvenim sanducima. Redding i Watts su ušli zajedno.

— Svi znate za Hughieja Diggsa — reče im Hurd. — Nešto moramo učiniti, i to još noćas. Inače smo propali. Moramo donijeti neku odluku.

Redding odlučno reče:

— Ti si nas uvukao u to. Da nije bilo tebe...

— Ti dvolični pasji sine — ljutito ga prekine — sâm si sinoć htio ići. Zapazio sam kako gledaš Susan. Razbjesnilo te kad si čuo da je netko drugi stavio prste na nju!

Reddingovo lice oblije crvenilo. Pogledao je u pod.

— Hej, momci! Pa nećemo se sad međusobno klati. Svi smo u tome sudjelovali. A sad se nekako moramo izvući — reče Steiner.

Redding podigne glavu. Osjećao se neugodno jer je bila istina ono što je Hurd rekao. Ali njegovu odlučnost nije mogao omesti stid. Reče:

— Bez daljeg ubijanja! Više u tome ne želim sudjelovati, bez obzira na to što mi se dogodi!

Hurd je buljio u njega. Znao je da će se i ostali pobuniti ako ne začepi usta Reddingu.

— Mi ostali ne mislimo tako, žutokljunče! — reče mu. — Sjeti se da se svi borimo za goli život. A Hughie Diggs nas sve može prepoznati i otpremiti na drugi svijet. A ti, čak ako i ne želiš s nama, možda ćeš, uz malo sreće, ipak morati.

— Mislio sam da je ovo sastanak na kojem ćemo se dogovoriti što da učinimo — reče Henshaw. — A čini se da ste se vas dvojica već odlučila bez obzira na to što mi ostali rekli.

— Dobro! — izdere se Hurd. — Reci što imaš.

Henshaw pogleda Steinera.

— Što ti kažeš, Max?

Steiner se namršti. Bilo mu je jasno da je saučesnik u vješanju Billyja Pinta. Mirno je rekao:

— S Diggsom moramo pametno. Ili ćemo ga uvjeriti da drži zatvorenu gubicu, ili ćemo je mi zauvijek zatvoriti?

— Hughie nije osobito pаметan. To svi vrlo dobro znate. Bez obzira na njegovu volju, Stedman će izvući iz njega sve što želi — reče Judd.

— Ima pravo. Nikako ne možemo računati da će Hughie šutjeti — reče Martin Watts.

Redding tiho i odlučno ponovi:

— Ne.

Hurd skoči i svom snagom ga udari po licu. Oči su me se stisnule od boli, a na bljedoj koži ostao je tamni otisak Hurdovih prstiju. Umiješa se Steiner:

— Takav način nas neće dugo držati na okupu. Predlažem da se sad razidemo, a kad se duhovi smire, možemo se ponovno sastati. Dok ne padne noć, ionako ne možemo ništa učiniti. Razmislimo o svemu, a onda da se nađem poslije večere. Možda ćemo tada razumnije gledati na problem.

Hurd je otvorio usta kao da želi nešto reći, ali se predomislio. Steiner je imao pravo. Sad se ionako nisu mogli oko ničega sližiti. Isto tako bilo mu je jasno da bi poslije samo još jedne pljuske Steiner i Henshaw stali na Reddingovu stranu i odbili da se slože s njegovim prijedlogom. No ako sva trojica malo bolje razmisle, shvatit će da je smrt Hughieja Diggsa jedini način da se izvuku.

— U redu — reče. — Gdje želite da se nađemo?

— Ovo mjesto je sasvim u redu. Možemo ovdje. Večeras oko pola devet?

Svi su bili zadovoljni što je sastanak završio. Hurd ih je promatrao kako izlaze na sporedna vrata i nestaju duž aleje. Učinilo mu se da dugo stoji na jednom mjestu. Danas više nije mario za mušterije. Htio je biti sâm. Tako je mogao srediti mi-

sli i pronaći neko rješenje. Ni on nije htio ubiti Hughieja Diggsa, ali je bio realniji i pri-sebniji od ostalih. Znao je da je to bio jedini mogući način.

Kad se uvjerio da su svi otišli, otključao je vrata što su vodila u drugu prostoriju. Izišao je van i istog trenutka ustuknuo. Ovome se nikako nije mogao nadati: Thorpe Stedman je stajao nekoliko koraka dalje.

Nekoliko sekundi gledali su se ravno u oči. Nakon prvog šoka, Hurd progovori:

— Koga vruga ti radiš ovdje?

— Htio sam te vidjeti — hladnokrvno odgovori šerif.

— Što je s glavnim ulazom? S koje strane se ulazi u moju kuću?

Stedman slegne ramenima.

— Mislio sam da je ono što ti moram reći sasvim privatno pa sam se zato odlučio na stražnja vrata.

— A to je? — upita Hurd pomno proučavajući šerifovo lice. Pokušavao je odgonetnuti da li je vidio ostale kad su odlazili. Pretpostavljao je da ipak nije tako dugo njuškao okolo.

— Tvoju kćer nije nitko silovao — reče Stedman.

Hurd je već bio naslonjen na zid tako da nije mogao pasti. U ovo je sumnjao i sad se trebao netko naći da mu to kaže u četiri oka. Krv mu je munjevito prostrujala tijelom.

— Ti, pasji sine, ti se to usuđuješ! Zdrobit ću te koliko god puta bio šerif! Pokušaj to i dokazati kad tako odvažno daješ izjave!

Stedman mu nije pokušavao izložiti neke dokaze. Nije smatrao potrebnim da to čini.

Hurd je ionako morao posumnjati u istinitost riječi svoje kćeri.

— Billy Pinto nije imao s tim nikakve veze — nastavi šerif. A ti si s ostalima objesio pogrešnog čovjeka.

Hurd je skamenjeno stajao na mjestu. Bijesno je ponovio:

— Objesio pogrešnog čovjeka, ako sam dobro čuo?

Kriv je netko drugi. Tvoja kći se prepala kad te je vidjela i sve ti je slagala — nastavi šerif.

Ben Hurd nije u ovo mogao vjerovati. A cijelo vrijeme osjećao je da nešto nije u redu i da se Susan čudno ponašala. Sad više nije imao drugih izbora. Sve je čuo od šerifa, a ovaj je to morao saznati jedino od djevojke.

Poput ranjene zvjeri skočio je na šerifa, zgrabio ga objema rukama i poput loptice bacio prema ogradi. Kad je ovaj ustao, Hurd je već bio kraj njega. Snažnim udarcem šake smrskao mu je usta. Stedman se našao priklješten uz ogradu. Hurd je bio pravi divljak. Nasumce je žestoko udarao tako da se šerif nije mogao odvojiti od ograde. U jednom trenutku skliznuo je na zemlju i našao se u sjedećem položaju. Hurdova šaka zaustavila se na pogrešnom mjestu. Šerif je dobio na vremenu, skotrljao se po zemlji i uspio skočiti na noge. Hurd je tek sada pomahnitao, jer je rukom udario u drvenu ogradu i gotovo razbio vlastitu šaku.

Stedman nikad dotad nije vidio čovjeka koji do te mjere može izgubiti kontrolu nad sobom. Znao je da ga nikako ne

može zaustaviti i da u ovoj situaciji ne želi upotrijebiti svoj revolver. Time bi neke stvari još više otežao. Kad je u slijedećem zaletu jurnuo na njega, Stedman se izmakao, a Hurd je svom snagom probio ogradu i stropoštao se na zemlju.

Stedman je pljuvao krvi iz razbijenih usta. Pitao se koliko vremena će trebati ovom ludaku da se smiri. Mogao je povući revolver i udariti ga drškom, ali nije imao snage za to. Znao je da on od svoje kćeri tako nešto nije očekivao i da su šerifove riječi bile ono najgore što je mogao čuti. Objesio je pogrešnog čovjeka i od petorice poštenih ljudi napravio ubojice, a to je ipak bilo previše. Stedman nije mogao a da ne osjeća samilost prema Hurdu. Htio je barem izbjeći da ga još i fizički na ozlijedi.

Hurd je ustao. Bio je prašnjav i krvav. Oči su mu bile mutne i zakrvavljene, a čeone žile natekle. Drhtao je cijelim tijelom. Stedman pomisli da je prava sreća što Hurd nije imao uza se revolver.

Morao ga je uhapsiti. Prije za to nije imao otvorenog razloga. Sada je Hurd po svoj prilici htio otići kući i porazgovarati sa Susan. Iz njenih usta htio je čuti pravu istinu.

— Idi kući, Bene — reče mu tiho. — Razgovaraj sa Susan. Ali nemoj biti grub prema njoj. Bila je preplašena. Ona je još pravo dijete, a djeca lažu kad se uplaše.

Hurd ne odgovori. Šerif mu okrene leđa i pođe ulicom. Znao je da ga ovaj još jednom može napasti, no sad je bio spreman na svaki udarac. Na-

dao se da će ga poslušati i učiniti kako mu je rekao. Jednim pogrešnim potezom mogao je još više zagorčiti život sebi i drugima.

Stedman je bio ljutit jer sve ovo nije bilo potrebno. Uputio se prema zatvoru. Od Hughieja je htio čuti imena ostale petorice. Htio ih je strpati u zatvor. Išao je zaobilaznim putem da ga ljudi ne vide ranjenog. To bi samo izazvalo nepotrebnu paniku.

Razmišljao je o Sereni Van Vleet. Mogao je još svratiti do nje. Bilo mu je potrebno mirno morno razgovara s nekim. Neke stvari nisu mu dale mira. Osjećao je potrebu da se raste-reti.

Serena je živjela u blizini. U posljednji trenutak svratio je u njeno dvorište i ušao u kuću. Vrata su bila otvorena. Valjda ga je vidjela dok je dolazio.

— Zaboga, što ti se dogodilo? Ranjen si?

— Ništa ozbiljno. Tek malo prašine i malo krvi — reče. — Mogu li se oprati ovdje?

— Naravno.

Serena je blistala i mirisala. Očito je očekivala njegov dolazak. Zatvorila je vrata i poslala za njim. Pripremila je toplu vodu i ručnik.

— Pitala sam se zašto čuvam košulje svoga pokojnog muža. Mislila sam da ih mogu baciti, no sad vidim da sam imala krivo. Dat ću ti jednu — nasmi-ješi se i izide iz sobe.

Stedman se sada bolje osjećao. Njena blizina davala mu je novu snagu.

— Ispričaj mi sve — reče mu.

Stedman je upravo to htio čuti iz njenih usta. Mogao je

pričati koliko god je želio. Serena je bila najstrpljivija osoba koju je ikad sreo.

— Ben Hurd je uhvatio svoju kćer s nekim čovjekom. Djevojka se uplašila i rekla da je to bio Billy Pinto i da ju je htio silovati.

— Je li to istina?

— Ne. Ne znam tko je bio, ali Susan nije bila silovana. No, Ben Hurd je znao da svi mrze Indijance i nije mu bilo teško naći nekoliko ljudi da mu pomognu i osвете kćer. Dovukao je Billa do poštanske stanice i tamo ga objesio. Pronašao sam ga sinoć kad sam se vraćao u grad.

— Da li si se potukao s gospodinom Hurdom? Jesi li ga strpao u zatvor?

— Još ne. Čini se da se i Hughie Diggs sinoć našao blizu i da je sve vidio. Možda ih je pratio kad su uhvatili Billyja. Za sada ne znam. Ali vidio je svu šestoricu i zna tko su. Htio je pobjeći. Uspio sam ga naći i smjestiti u zatvor. Nasmrt je preplašen. Misli da će ga ubiti ako progovori.

— Oko čega si se onda potukao?

— Mislim da sam Benu rekao nešto što nije htio čuti. O Susan. Rekao sam i to da je objesio pogrešnog čovjeka.

— Gdje je on sada?

— Otišao je kući. Iz Susanih usta želi čuti istinu.

— Jadna djevojka!

— Da, jadna djevojka! Odgovorna je za sve što se dogodilo!

— Ali nije znala da će se tako završiti. Uplašila se i zato je lagala. Zar ti nikad nisi pokušao lagati kad si bio dijete?

Stedman klimne glavom.

— Moraš li sâm riješiti sve ovo? — upita Serena. — Zar ne možeš dobiti neku pomoć?

— Poslao sam brzopjav da dođe savezni šerif. Ubojstvo jednog Indijanca je posao za federalnu vladu.

Ona je sjedila na sofi pored njega. Pružila je ruku i stavila je na njegovu. On reče:

— Mislim da nisam došao ovamo samo da se operem. Potreban mi je netko s kim mogu mirno razgovarati.

Ona se nasmiješi. "On iznenada upita:

— Kad ćemo se vjenčati?

Za trenutak ga je Serena iznenadeno gledala. A tada se počne smijati. Stedman se pomalo uvrijedi.

— Što ima smiješnog u tome?

— Iznenadio si me pitanjem. Pitaš kada, a nikad o tome nismo dosad razgovarali.

— Zato te sad pitam.

Ona mu se primakne i pomicu je ga po licu, a zatim ga nježno poljubi u ranjenu usnu.

— Udat ću se za tebe kad god to poželiš.

— Zaista? — bila je njegova kratka i smiješna primjedba. Serene se još smijuljila.

— Već sam pomislila da me to nikad nećeš pitati. Nije ti žao što se to ipak dogodilo, a?

— Davno sam te htio zaprositi, ali nisam znao kako da to učinim. Ispalo je jednostavno i iskreno.

Ustao je.

— Sad moram u zatvor. Hvala ti za sve.

Hodajući ulicom, pitao se zašto je prije nije zaprosio. Bila je to osoba s kojom se moglo lijepo živjeti.

IV

Ben Hurd je još bio bijesan kad je stigao kući. U dubini duše znao je da je istina sve što je šerif rekao. Uhvatio je kvaku na kuhinjskim vratima i tako snažno zalupio vratima da se staklo razbilo u stotinu komadića.

Njegova žena se u tom trenutku našla u kuhinji. Zapanjeno ga je pogledala i jedva uspjela upitati:

– Bene, pa što ovo znači...

– Gdje je ona? – promumlja Ben. – Gdje je Susan?

– Mislim da je u svojoj sobi. Uznemirila ju je šerifova priča o vješanju.

– I ja to mislim – procijedi – jer je sve sama zakuhala!

– Sama zakuhala? Što to govoriš, čovječe? – problijedi gospođa Hurd.

– Nije važno! – rekao je Hurd i pošao prema stubama na hodniku. Žena ga je bojažljivo slijedila. Hurd za trenutak pričekao u dnu stuba i poviče:

– Susan! Silazi dolje!

Nervozno je šetao gore-dolje dok ga je gospođa Hurd panično promatrala ne usuđujući se reći riječi. Kad se s kata nije čuo nijedan pokret, Hurd ponovno poviče:

– Susan!

Vrata se polako odškrinu i djevojka se pojavi na stubama. Bila je blijeda i preplašena. Ben joj nije dao prilike da išta kaže.

– Tko je to bio? – zaderao se. – Tko?

Ona napravi pokret kao da ne razumije što je to otac pita.

– Na što misliš, tata? O komu govoriš?

– Ne pravi se luda! – zagrmi Hurd. – Dobro znaš o čemu govorim!

Gospođa Hurd zaboravi na strah i već ga po navici upozori:

– Bene, zar tako razgovaraš sa svojim djetetom?

– Do vraga i ti! – prodere se on. – Pitao sam tko je to bio? S kim si bila prošle noći?

Susan je preplašeno kolutala očima.

– S kim si bila?! – ponovno se prodere Ben.

Susan ne reče ništa. Bila je na smrt preplašena.

– Nije bio Indijanac, ha? Znam da nije bio Billy!

Ona mehanički odmahne glavom. Pogledala ga je kao da već zna da slijedećeg trenutka neće više biti živa.

Ben nije očekivao da će njen odgovor tako djelovati na njega. Zanimio je. Činilo se kao da tek sada shvaća da je objesio nedužnog čovjeka. Lice mu je pozelenilo i činilo se kao da će svakog trenutka pasti u nesvijest. Glasom koji više nije bio njegov upitao je:

– I nije te nitko napastovao, zar ne? Tamo si se valjala s njim na zemlji samo zato što si to sama htjela?

Gospođa Hurd plane:

– Bene Hurde, zar tako razgovaraš sa svojom kćerkom?

– Znaš li što je učinila? – odsutno će on.

Gospođa Hurd strese glavom. Izgledala je kao da sve zna i kao da o tome ni s kim ne želi razgovarati.

– Noćas je bila s nekim momkom – reče Hurd. – Kad sam se pojavio, taj je skočio i

pobjegao. Rekla mi je da ju je napao Billy Pinto.

Gospođa Hurd izbezumljeno pogleda kćer.

– Susan, kako si mogla?

Djevojka je šutjela. Ruke su joj lagano podrhtavale.

– Poludio sam kad sam čuo da jedan prijavljuje Indijanac siluje moju kćer. Pošao sam u grad i sakupio neke prijatelje. Mislio sam da imam puno pravo da učinim ono najgore i zakleo se da moram osvetiti i zaštititi vlastito dijete.

– I ti si ga objesio? – prošapta gospođa Hurd.

On klimne glavom. Nije to mogao potvrditi riječima.

Gospođa Hurd je zaboravila da je i Susan prisutna. Napravila je nekoliko koraka prema suprugu, stavila mu ruke na ramena i pogledala ga u oči. Oči su joj bile pune suza.

– Oh, Bene, ne mogu ti reći koliko te žalim.

Ben je počeo drhtati. Činilo se kao da ga hvata groznica. A tada je iznenada počeo jecati poput djeteta.

Susan je skamenjeno gledala roditelje, a zatim gotovo puzeći pobjegla u svoju sobu. Pomislila je da bi bila najsretnija da istog trenutka umre.

Mislila je da je uistinu zaslužila da umre. Učinila je bez razloga mnogo zla svojim najbližima. Sad je bilo kasno da se bilo što promijeni.

Ustala je s kreveta i krenula u hodnik. Soba njenih roditelja nalazila se na drugoj strani kuće. Polako je otvorila vrata i ušla. U uglu je pronašla pušku, kojom se njen otac koristio kad bi išao u lov na divlje patke. Znala je gdje drži metke. Otvor-

ila je ladicu i izvukla nekoliko. Spretno je napunila oružje i odlučila da učini jedino što joj je preostalo.

S hodnika je još dopirao očevo očajni plač. Majka ga je pokušala tješiti. Ova kuća, koja joj je do jučer bila najsvetije mjesto na svijetu, sada joj je nalikovala na pakao.

Priljubila je hladnu cijev na čelo. Jednu je ruku držala na obaraču, a drugom držala cijev. Za jedan jedini trenutak sve će biti riješeno. Njena će krv šiknuti po podu i zidovima. A tijelo će joj se stropošitati na pod i tako ostati zauvijek nepomično i bezopasno.

Njena smrt ipak neće riješiti očevo problem. Ali će mu time ipak nešto olakšati kad se nade na sudenju. Trebala je samo lagano povući otklonac. Ostalo neće vidjeti ni osjetiti. Istog trenutka bit će mrtva.

Pokušala je, ali u prstima nije imala dovoljno snage. Oko nje su po zidu plesale sablasne slike umrljane njenom krvlju. Nije mogla izdržati. Odmakla je cijev od čela i stavila pušku na krevet. Na prstima se vratila u svoju sobu. Požurila je prema staji što se nalazila iza kuće. Uzjahala je očeva konja i krenula prema Conejosu.

Sunce je bilo nisko na zapadu. Djevojka je jahala u suprotnom pravcu od grada. Kad otac sazna da je nestala, bit će prekasno da joj uđe u trag. Već sad je bila prilično daleko.

Žalila je što nije imala dovoljno snage da se ubije. Možda će to uspjeti nadoknaditi ako zaista pobjegne od roditelja.

Pustila je da sâm konj odredi

brzinu kretanja. Nije ga požurivala ni usporavala. Kad je životinja osjetila da se jahač previše ne brine o njoj, stala je.

Konj je stajao, a Susani se činilo da beskrajno dugo sjedi i čeka da on krene od sebe. Hladno je razmišljala o svemu što se dogodilo. Jedan nedužan čovjek umro je zbog nje, a njen otac je postao ubojica zajedno s petoricom svojih prijatelja.

Nije znala što bi uopće više mogla učiniti. Pokušala je samoj sebi oduzeti život, ali čak ni to nije uspjela. Sad je bježala od kuće, no ako ne pokaže malo više smjelosti i u tome će propasti.

Nije bila hrabra. Da nije bila kukavica, prethodne noći ne bi lagala. Iznenada je zamijetila da je sunce već zašlo. Brzo se mračilo. Nije shvaćala kako je dan tako brzo prošao. Pitala je samu sebe kamo da uopće pođe. I kako da živi? Ovo je bila Arizona, zemlja Apaša. Što ako su oni već saznali za Billyjevo vješanje i krenuli u potragu za njom? Djevojka osjeti trnce po tijelu.

Nebo je bilo gotovo crno. Konj je podigao glavu i počeo trzati na nešto pred sobom. Naćulio je uši. Susan je ukočeno sjedila u sedlu. Bojala se i disati. Čula je neko šuškanje u travi.

Svaki je šum pripisivala Apašima i nije imala pojma da su oni već dugo u rezervatima. Krik joj je zastao u grlu. Skliznula je sa sedla i naslijepo porjurila u tamu. Zapela je o suhu granu na zemlji. U svom strahu vidjela je samo Indijanca. Izbezumljeno je počela

udarati rukama braneći se o njegovih tobožnjih šaka.

Trčala je do iznemoglosti. Vrtjela se u krugu sve dok se nije onesvijestila i pala na zemlju. Bila je tek oko pet milja daleko od očeve kuće.

* * *

Benu je trebalo puno vremena da se smiri i shvati da jeca poput djeteta.

— Moram se vratiti u dućan
— iznenada reče ženi i grubim pokretom obriše mokro lice.

— Što ćeš tamo?

Nije joj mogao reći da planira počiniti još jedno ubojstvo kako bi spasio vlastitu kožu. Promrmljao je:

— Ne znam. Moram srediti neke papire.

Ona je šutjela. Znala je da je besmisleno ako mu bilo što kaže.

Kad je izašao, shvatio je da su mu oči i lice najvjerojatnije crveni i otekli i da bi ga to moglo odati. Zato je pošao prema Conejosu i bez cilja hodao okolo. Htio je do mosta, ali se predomislio jer je znao da bi mu tako vješala ušla u vido-krug.

Hodao je petnaestak minuta. Smirio se koliko god je mogao. Odlučio je da se vrati u dućan. Mislio je da će samo nekim teškim radom uspjeti da zaboravi na ono najcrnije što mu se dogodilo. Vrijedilo je barem pokušati.

Jedan sat prije zalaska sunca u grad je stigao visok i vitak muškarac četrdesetih godina. Prije toga zaustavio se ispred vješala i razgledao trošnu zgradu što je davno služila kao poštanska stanica.

Stranac je došao do zatvora, privezao konja za ogradu i ušao u šerifov ured.

Thorpe Stedman podiže glavu i pogleda ga. Ovaj mu pride i pruži ruku.

— Ja sam Rufus Bel. Došao sam nakon brzjava koji ste poslali.

— Ja sam Thorpe Stedman — reče šerif i ustane. — Indijanca su objesili prošle noći kad sam bio izvan grada. Mislio sam da u rješavanju ovog slučaja mora sudjelovati federalna vlast jer je riječ o Indijancu. Osim toga, znao sam da će mi biti potrebna pomoć.

Bell je skinuo šešir i rukom obrisao čelo.

— Sjedni — reče Stedman. — Izgledaš umorno. Vraški si morao juriti da tako brzo stigneš ovamo.

Bell se uvali u stolicu i podigne noge na rub stola.

— Slučajno sam se našao u Raymeru, tridesetak milja odavde. No bio mi je potreban gotovo čitav dan da dođem. Možeš li mi sada sve ispričati?

Stedman pažljivo ispriča sve što je znao.

— A Diggsa sam smjestio u zatvor, sigurnosti radi.

— Koliko je ljudi umiješano?

— Šestorica. Mislim da za trojicu znam, ali do sada nisam uspio nagovoriti Diggsa da progovori. Prokleta je preplašen da će mu odrubiti glavu čim otvori usta.

— Do vraga! Mogao bi mirnije spavati kad bi nam rekao tko su.

Stedman spomene Susaninu ulogu u svemu. Spomenuo je i sukob koji je prije nekoliko sati imao s njenim ocem.

— Tako me je opalio po ustima — reče — da sam gotovo pregrizao vlastiti jezik. Trebat će vremena da zacijeli.

— A gdje je sad Hurd?

— Otišao je prema kući. Do sada pretpostavljam da je iz usta svoje kćeri čuo istinu. Zna da je zajedno s ostalima objesio pogrešnog čovjeka.

— Smjestit ću konja i naći sobu za sebe. Ako me budeš trebao, bit ću u hotelu.

Bell je izišao, a Stedman krenuo prema Diggsovoj ćeliji i pokušao ga još jednom nagovoriti da progovori.

Razmišljao je usput i o Sereni. Nadao se da će sve ovo ubrzo proći, a tada će se oženiti i zauvijek otići iz ovoga grada.

* * *

U šest i trideset Hurd je zaključao dućan i pozdravio se s gospodom Brackett. Pošao je kući. Užasavao se pri pomisli da će morati pogledati lice svoje žene. Susan nije htio vidjeti. Nije mu se išlo ni na sastanak s onom petoricom. Dogovorili su se za osam i trideset. U dućanu je nekoliko proteklih sati obavljao najteže fizičke poslove, slagao velike kutije pune robe i izmišljao koje kakve poslove samo da ne bi morao razmišljati. Nije se ipak mogao osloboditi pomisli na to što ga sve čeka idućih dana, a možda i godina. Ubio je nedužnog čovjeka, a to je značilo da mu je život zauvijek uprskan.

Njegov se bijes sada smirio. Umjesto toga osjećao je beskrajnu tugu i potištenost.

Gospođa Hurd je bila uplakana. Oči su joj bile crvene od

suza. Susan je nestala. Hurd upita:

– Da nije još u svojoj sobi?

– Ne znam, do sada se nije pojavljivala.

Hurd je znao da se mora popeti gore. Optuživao ju je, ali je isto tako bio svjestan da ona nije jedini krivac. Nije smio objesiti Billyja Pinta samo po svom nahodenju. Mogao je pričekati dok se šerif ne vrati. Mogao ga je sâm strpati u zatvor.

Susanina soba je bila prazna. Prozor je bio otvoren i zavjese su lagano podrhtavale. Hurd preplašen potrči niz stube. Projurio je kroz kuhinju i krenuo prema staji. Odmah je vidio da nema jednoga konja.

Hurd nikad dotad nije bio u prilici da otkriva nečiji trag, premda je jutros sa Steinerom i Henslawom namjeravao ići za Diggsom. No u nezgodno vrijeme su sreli šerifa. Sad se našao pred gotovim činom. Morao je odgonetnuti u kojem je smjeru odjahala Susan. Sve mu je govorilo da je krenula prema Conejosu.

Pogledao je prema nebu. Sunce je već bilo nisko. To je značilo da za desetak minuta više ništa neće vidjeti pred sobom.

Žena je izašla pred kuću.

– Bene? Bene? Što se dogodilo? Gdje je Susan? – vikala je.

Nije joj odgovorio. Projurio je stazom slijedeći trag konjskih kopita. Bilo mu je jasno da se djevojka uputila prema zapadu, po svoj prilici što dalje od grada.

Hurd se vratio pred kuću kad je pao potpun mrak.

– Susan je otišla – reče ženi. – Skočila je kroz prozor i uzela konja. Tko zna kamo je već mogla stići.

– Možda je izvela krave na pašu...

– Ženo, za to joj nije potreban konj.

– Kamo je onda mogla otići?

– Tko bi to znao? Tješi me jedino što u okolici nema Apaša.

– Možda nije otišla daleko. Možda je negdje u gradu. A da je potražimo?

Hurd o tome nije razmišljao. Mislio je da djevojka neće imati dovoljno hrabrosti da zaista ode od njih.

– Ako je u gradu, neće joj se ništa loše dogoditi. Vjerojatno je s prijateljima.

Večera je već bila na stolu. Hurd je brzo jeo, tek da bi i to obavio i da mu žena ne bi dosadivala nutkanjem. Osim toga, uskoro se trebao sastati s ostalom petoricom te nije imao previše vremena. Mogao ih je zamoliti da mu pomognu da pronađe Susan. Oni bi je vjerojatno uspjeli pronaći. Osjetio je da ga oblijeva hladan znoj pri pomisli da bi se djevojci moglo nešto dogoditi.

On bi za to bio najveći krivac. Nije imao pravo sav teret svaliti na njena leđa.

– Bene, što je s tobom? Ne misliš valjda da se našoj djevojčici nešto dogodilo?

– Ne, ne. Samo sam malo zabrinut. Čim završim s večerom, pronaći ću nekoga da mi pomogne. Moramo je pronaći.

– A što ako je ne pronađeš?

– Onda ćemo sutra nastaviti traganje. Ništa joj se neće dogo-

čiti. Tek je rujan. Jedna noć na otvorenom ne može naškoditi.

Izišao je iz kuće i požurio prema mjestu na kojem je imao zakazan sastanak. Upalio je svjetiljku. Tek tada je zamijetio da je tek osam sati.

Nakon petnaest minuta ušli su Henshaw i Steiner. Zatim su došli Peter Judd, Martin Watts i Curtis Redding. Ovaj posljednji je izgledao kao da uopće nije namjeravao doći, ali se u posljednjem trenutku predomislio.

Hurd je zatvorio vrata i navukao zavjese.

— Prije nego što počnemo o Hughieju Diggsu, htio bih vam se obratiti za pomoć. Moja Susan je nekud otišla. Imali smo danas popodne ostru prepirku. To ju je pogodilo.

— Prepirku? A zašto? — upita Henshaw.

Hurd je oklijevao. Znao je da ne smije reći pravu istinu. Time bi puno toga zakomplicirao.

— Znaš, kućni problemi. Bio bih vam zahvalan kad biste mi pomogli da je pronađem. Vjerojatno je negdje u gradu.

— Čekaj — reče Redding — ako je u gradu, zašto si onda zabrinut zbog nje. Ima šesnaest godina, a sad još nema devet sati. Može valjda i dulje ostati vani.

Hurd je kolutao očima ne znajući što dá odgovori. Na kraju ipak reče:

— To je zbog onog sinoć. Strašno je uznemirena. Možete valjda shvatiti.

— Zašto si je onda napao ako je toliko uznemirena? Mogao si svađu ostaviti za neku

drugu priliku! Imam dojam da nešto tajiš.

Hurd ga neprijateljski pogleda:

— Ako ne želiš pomoći, do vraga i ti, onda reci!

— Pomoći! Lako je reći: pomoći. Naravno da to ne odbijam, ali bih htio znati što se događa.

— Što onda čekamo? — s olakšanjem će Hurd. Znao je da će svi saznati da su objesili pogrešnog čovjeka, ali im to sada nije nikako mogao reći. U tom slučaju ne bi mu pomogli da traga za djevojkom.

Sva petorica su izišla. Hurd im je naredio koje dijelove grada da pretražuju. On se uputio prema kući Susaninih prijatelja, kamo je obično odlazila.

Uzaludno je obilazio kuću po kuću. Sad je već bila kasna večer. Kod Rachela Borgmana rekli su mu:

— Možda je s Markom.

— Markom Rulisonom?

— Uh, neko vrijeme se viđaju. No, što sam baš ja to morao reći!

Hurd je odmah krenuo prema Rulisonovoj kući. Prvi put se osjećao potpuno obeshrabren. Susan je vjerojatno bila tamo. I sad će još jednom biti potvrđeno da je točno sve što je čuo. Ne preostaje mu ništa drugo već da je povede kući, a poslije toga da srede Diggsa. Bez svjedoka šerif ništa neće moći učiniti.

Mark Rulison se pojavi na vratima kad Hurd snažno zakuca. Okrenuo se kao da će pobjeći, no Hurd ga uspije zgrabiti za rukav.

— Ona je tu, ha?

Mark je problijedio. Počeo je drhtati.

— Ne gospodine, nije tu — smogao je snage da mu odgovori. Gospoda Rulison se u tom trenutku stvori iza njegovih leđa.

— Što se ovdje događa? — upita.

Hurd je i dalje držao momka, koji je morao biti gotovo iste dobi kao i djevojka.

— Tražim Susan. Je li ovdje? — upita.

— Ne razumijem? Zašto bi, morala biti ovdje?

Hurd pogleda Marka. Ako Susan nije dolazila ovamo, zašto je onda toliko prestrašen? Postojao je samo jedan razlog, a taj mu je odmah bio jasan. Znači taj je mladić kukavički pobjegao i pustio da djevojka sama snosi sve posljedice.

Povlačeći se, vukao je Marka za sobom, a tada, nešto dalje od ulaznih vrata, svom snagom mu zabije šaku u lice. Mladić zatetura. Dio rukava ostane u Hurdovoj ruci.

Gospoda Rulison vrisne. Zgrabila je metlu i pojurila na Hurda. Ovaj je ponovno počeo divljati.

— Ti si taj! Ti, dakle, pasji sine! Bio si sinoć sa Susan i onda pobjegao! Pobjegao, pasji sine!

Gospoda Hurd je izbezumljeno vriskala udarajući metlom po Hurdu. Nije znala što sve ovo znači. Okrenuo se da joj objasni. Drška metle zahvatila ga je točno posred lica. U to su se začuli glasovi ljudi i trčanje. Ben Hurd je uskoro bio svladan.

Stedman je posljednji stigao. Hurd je sada stajao sa strane i

gledao izbezumljenoga zakravljenog mladića.

Gospoda Rulison pogleda Stedmana:

— Šerife, pritvorite ovog čovjeka! Došao je ovamo i bez ikakva razloga napao mog sina! On je potpuno lud čovjek.

— Znači, ti si taj? — reče Stedman Marku.

Gospoda Rulison ponovno zaviče:

— Ali što to znači? Što se ovdje događa?

— Sinoć je gospodin Hurd uhvatio nekog momka sa svojom kćerkom. Momak je pobjegao. Susan je optužila Billyja Pinta da ju je htio silovati.

Gospoda Rulison je za trenutak ostala bez riječi. Smogla je snage da na kraju upita:

— I zato je taj Indijanac obješen jer ga je Susan optužila da ju je silovao?

— Da, gospodo — reče Stedman.

Ona pogleda sina.

— A da ti nisi pobjegao, da si kao čovjek podnio krivnju i optužbu, Indijanac ne bi bio obješen.

Mark Rulison nije ništa rekao. Pognute glave gledao je u zemlju. — A sad razlaz! — naredi šerif. — Svatko svojoj kući!

Stedman se vraćao prema zatvoru. Pred kućom gospode Rulison pažljivo je promatrao lica prisutnih ljudi. Od svih je bilo najzanimljivije lice Curtisa Reddinga. Izgledalo je izobličeno i šokirano. No to još nije ništa dokazivalo.

* * *

Prije nego što je čuo vriskanje iz Rulisonove kuće, Thorpe Stedman je odnio večeru Hug-

hieju Diggsu. Kad se vratio, pobrao je prazan pladanj. Stalno se brinuo da zaključa vrata svaki put kad bi odlazio.

Telegrafist je čekao pred sobom kad se šerif vratio. Sam Leonard je izgledao zabrinuto i preplašeno. Stedman je ušao u sobu i upalio svjetlo. Brzjav je stigao od Indijanske agencije. Javljali su slijedeće:

GREGORIO JE POBJEGAO IZ REZERVATA I POVEO SA SOBOM SEDMORICU INDIJANACA I NJIHOVE OBITELJI. BILLY PINTO JE GREGORIJEV NEĆAK. OPASNOST DA NE UPOTRIJEBI PINTOVU SMRT KAO ISPRIKU ZA NOVI RAT. OBAVIJESTITE O TOME SVE RANČERE.

Stedman je sjeo. Nekoliko je puta čitao brzjav. Kako je, do vruga taj Gregorio mogao saznati za Pintovu smrt? Postojao je samo jedan način. Možda se neki Indijanac koji govori engleski našao u blizini kad su slali brzjav i tražili da zbog Pintove smrti pošalju federalnog šerifa. Gregorio je samo tako mogao saznati za vješanje. A sad će svi za to platiti masni račun.

Možda Gregorio ne dode u Graneros. Ako već kani povesti rat, može se uputiti u Meksiko i Sierra Madre. Stedman je ipak znao da na tu mogućnost ne može računati. Budući da je Pintov rođak, Gregorio će doći ravno u Graneros.

Stedman je po videnju poznao Gregorija. Bio je ogroman i prilično ružan, s tisuću ožiljaka po licu.

Bell je ušao u šerifov ured. Besposleno je čačkao zube. Stedman mu pruži brzjav. Bel-

lovo lice poprimi zelenkastu boju.

— Samo nam je to trebalo! Rat s Apašima! Znam Gregorija. Ne zanima njega Billy! To mu je samo isprika da može ubiti još nekoliko bijelaca.

— Nije važno kako on to zamišlja. Za nas je najvažnije da to znači pravu opasnost za sve.

— A vojska? To ne spominju u brzjavu.

— Znaš koliko im treba da se organiziraju. Gregorio će obaviti sve što namjerava i bit će miljama daleko dok se oni odluče za pokret.

— Znači, sve ovisi o nama dvojici.

Stedman klimne glavom. Zatim reče:

— Gregorio dobro govori engleski. Ako pohvatamo sve ljude što su sudjelovali u vješanju Billyja Pinta, možda se Gregorio smiri i odustane od pokolja.

— Možda. Ali kako ćeš to izvesti?

— Nagovoriti Hughieja Diggsa da progovori. Prije svega, moram nešto pojesti. Umirem od gladi. A ti ostani ovdje i pripazi dok se ne vratim.

— Dakako — reče savezni šerif i zauzme Stedmanovu stolicu kad je on ustao. Šerif je stavio šešir i izašao. Pješice je pošao do restorana.

Pitao se kad je Gregorio pobjegao iz rezervata. Možda prije noći, jer inače agent ne bi znao da je uopće pobjegao. To je značilo da bi Apaši do zore ili čak prije mogli stići u Graneros.

Stedman je brzo povećerao. Platilo je i izašao iz restorana.

Zabrinulo ga je kako da izvuče imena šestorice ljudi iz prestrašenog Diggsa. Ušao je u zatvor i zaključao vrata za sobom. Upalio je svjetiljku i uputio se prema Diggsovoj ćeliji. Bell je išao za njim.

Otvorio je vrata. Sa svake strane hodnika nalazile su se zatvorske ćelije. Ukupno osam. U prvoj je bio Diggs. Sjedio je na krevetu u uglu prostorije. Na svjetlo svjetiljke počeo je žmirkati. Bio je u potpunom mraku.

Stedmanu se na trenutak učini kao da se u drugom uglu prostorije nešto pomaklo. Munjevitom brzinom izvukao je revolver i gotovo istovremeno povikao:

– Hughie, baci se na pod!

Sve je trajalo djelić sekunde. Bell je bacio svjetiljku na pod. Zagrmio je revolver. Metak je zafijukao u tami. Bell munjevitom brzinom pojuri kroz otvorena vrata prema uredu. U djeliću sekunde bio je vani.

Stedman osjeti miris razlivenog petroleja iz razbijene lampe. Pokušao je u mraku razabrati što se događa u ćeliji.

– Hughie? Jesi li živ?

Čuo je da se nešto pomaklo. Prokletstvo, mislio je, ubili su ga premda je obećao momku da je jedino u zatvoru siguran.

– Hughie? Jesi li živ? – ponovio je.

Hughie je odgovorio jedva čujno:

– Da, gospodine. Sve je u redu.

– Jesi li siguran? Nisi ranjen?

– Nisam, gospodine.

Bell se vratio zaključavši za sobom vanjska vrata.

– Vani nikog nema – reče.

– Uza zid sam pronašao ljestve. Razbio sam ih. U uredu je sada bilo upaljeno svjetlo i na hodniku se vidjelo. Stedman podigne svjetiljku i baci je u koš za smeće. Bell reče:

– Sad je krajnji trenutak da nagovoriš tog momka da progovori.

Stedman klimne glavom. Netko je zakucao na vrata urada. Šerif dade znak Bellu da ga pokriva, a on krene prema vratima i otvori ih. Jesse Durhman, okružni činovnik, dršćući je stajao pred njim. Iza njega se nalazilo još nekoliko ljudi. Durhman upita:

– Je li sve u redu? Čuo sam pucnjavu.

Stedman klimne glavom.

– Što se dogodilo?

– Netko je pokušao ubiti Hughieja Diggsa. Možeš li mi učiniti uslugu, Jesse? Pronadi Martina Watta i zamoli ga da mi doneše nešto alata i dasaka da zatvorimo zatvorske prozore. Ne bih htio da se izvana išta vidi.

– Naravno. Odmah ću ga dovesti – reče on i odjuri.

Stedman pomisli da je ovaj do kasna radio, a ured mu je blizu te je mogao čuti pucnjavu. Zaključio je da nikako ne može biti među šestoricom optuženih za kojima traga. U tom slučaju ne bi ga zabrinulo što se događa u zatvoru, jer bi to ionako znao.

– Hoćeš li razgovarati s Diggsom? – upita Bell.

– Ma hoću, samo da majstor zabarikadira ove prozore. Diggs će se tada osjećati sigurnije.

– Koliko imena već znaš?

– Mislim da znam trojicu. Kad sam jutros krenuo da pro-
nađem Hughieja, sreo sam tro-
jicu jahača s puškama. Išli su u
istom smjeru kao i ja.

– Koji?

– Ben Hurd, Rufus Hens-
haw i Max Steiner.

– Možeš li ih strpati u zat-
vor zbog osnovane sumnje da
su sudjelovali u vješanju Bil-
lyja Pinta?

– O tome sam već razmiš-
ljao. Ali ostala trojica bi bila na
slobodi. A oni su mi isto tako
potrebni.

– Nadam se da ćemo to usp-
jeti prije nego što novine u Tuc-
sonu bilo što objave.

– Slažem se – reče Sted-
man. Mogao je zamisliti do
kakve bi panike došlo kad bi
novine objavile kako su svi raz-
bojnici još na slobodi.

Prošla su pola sata. Napokon
se začuje lupanje na vratima.
Stedman otvori vrata i ugleda
Martina Wattsa. S njim su bila
i njegova dva sina. Nosili su
potreban materijal.

Stedman ih pusti unutra.
Watts je otvorio vrata što su
vodila prema ćelijama. Sted-
man je sa svjetiljkom u ruci
išao za njim.

Hughie Diggs prestrašeno-
vikne i panično zakoluta
očima. Šerif je sada znao i
četvrtog. Bio je to Martin
Watts.

Za pola sata Watts je uz po-
moć svojih sinova obavio po-
sao. Stedman je pomno pratio
svaki njegov pokret. Kad je oti-
šao, Stedman je uzeo metlu i
počistio hodnik. Otključao je
zatim Hughiejevu ćeliju i ušao
unutra. Sjeo je pored njega.

– Evo, vidiš, sve je sređeno.

Sad te više nitko ne može napa-
sti. Svi su prozori zatvoreni das-
kama.

Hughie mu uputi pogled pun
zahvalnosti.

– Hvala, gospodine Sted-
man.

– Sad mi možeš reći imena
one šestorice. Strpat ću ih u zat-
vor i tebe pustiti na slobodu.

Izraz zahvalnosti iščezao je
sa Hughiejeva lica. Panično je
pogledao oko sebe. Sjetio se da
je Watts bio tek nekoliko ko-
raka dalje i da ga je prije pet
minuta mogao ubiti. Stedman
shvati.

– Hughie, ne mogu ih
strpati u zatvor dok mi ne ka-
žeš tko su. Već znam za četvor-
icu, ali nemam nikakav dokaz.
Ako ih odvedem na sud, suci
će ih pustiti na slobodu. A dok
su oni na slobodi, ti si u opas-
nosti. Shvaćaš li?

– Ja ništa ne znam, gospo-
dine Stedman – tvrdoglavo će
Hughie. – Nikoga ja nisam vi-
dio.

Stedman ustane slegnuvši
ramenima.

– Hoćeš da ti ostavim svje-
tiljku?

– Ne, gospodine. Bolje se os-
jećam u mraku.

– Dobro, Hughie.

Stedman zaključa za sobom
vrata i poše u ured. Bio je ljutit
što nedužnog čovjeka mora
držati u zatvoru, ali to je bio
jedini način da ga zaštiti od
krvoločnih zvijeri. Iznenada
začuje pucnjavu na ulici. Potr-
čao je prema vratima, izvukao
revolver i otvorio vrata. Ulica
je bila osvijetljena narančastim
svjetlom. Stedman spazi vatru
na drugoj strani rijeke Cane-
jos. Stara poštanska stanica

bila je u plamenu. A ispred nje gorjela su i vješala.

V

Bell je za Stedmanom izišao na ulicu. Činilo se da nitko nije uznemiren požarom. Građani su s olakšanjem gledali kako nestaju vješala.

— Što misliš tko je ovo učinio? — upita Bell.

— Netko tko je sudjelovao u vješanju prošle noći. Pretpostavljam da ih nije više mogao gledati.

Letimično je pogledao preda Graneros aveniji. Desetak ljudi stajalo je pred salunom. Isto toliko pred hotelom. Neki su izlazili iz svojih kuća.

Stara poštanska stanica bila je sva u plamenu što se visoko uzdizao prema nebu. Stedman pomisli da vješala neće do kraja izgorjeti. Bila su napravljena od tvrdog drveta. Morat će srušiti ostatke vješala i očistiti mjesto. To su već davno trebali učiniti.

Htio se vratiti u ured kad mu pogled uhvati neku figuru kako se kreće od vatre prema gradu. Bilo je zapravo figure. Konji. Puno njih. I jahači, siluete jahača na prigušenom svjetlu, tako da je bilo teško razabrati tko su.

Stedman je bio priseban. Smireno je promatrao kako prelaze most i upućuju se prema Graneros aveniji. Jedva čujno reče:

— Koji je ~~od~~ ovo ~~vrag~~?

Kad su bili nekoliko blokova dalje, Stedman shvati da su to Indijanci. Gregorio i njegovi sljedbenici. Zagrmio je:

— Pokrivajte se! Indijanci! U zaklon!

Konjanici su divlje galopirali. Meci su zafijukali iz smjera kojim su dolazili. Divlji krikovi miješali su se s pucnjavom.

Činilo se da građani čitavu vječnost stoje nepomični. Nisu mogli vjerovati vlastitim očima. Indijanci se nikad dotad nisu usudili ovako odvažno uletjeti u grad. Činilo se da je to obijesna šala koju mogu prirediti drski i dokoni rančeri što žive oko Granerosa. Ali Stedman je znao da to nije šala. Znao je da je Gregorio pobjegao iz rezervata. Znao je da su to pravi Indijanci. Htjeli su se osvetiti, bez obzira na to da li su građani krivi ili ne-dužni.

Šerif ponovno zaurla:

— Bježite! U zaklon!

Nije bilo vremena ni da pobjegnu u šerifov ured. Stedman se bacio uz zid zgrade. Objema rukama čvrsto je držao revolver i povlačio obarač. Bell je činio isto što i on. Konji su počeli posrtati. Indijanci su sipali vatru na ukočene ljude na ulici. Iz saluna se začuo vrisak. Netko je bio pogođen. Nastala je sveopća panika. Žene su pomagale.

Sve je utihnulo isto tako naglo kao što je i počelo. Nad ulicom su se uzdizali gusti oblaci prašine. Nekoliko ljudi još je naslijepo pucalo. Indijanci su odjurili u mrak.

Kad se prašina slegla, ulica je opet bila osvjetljena svjetlom što je dolazilo iz zapaljene poštanske stanice.

Netko je povikao:

— Liječnika! Neka, netko dovede doktora Rossa!

Doktor Ross zapravo uopće

nije bio doktor. Bio je brijač. Vadio je zube i liječio bolesne konje i krave. A kad su ga i ljudi ustrebali činio bi sve da im pomogne.

Stedman i Bell su krenuli prema hotelu. Iza Indijanaca ostao je jedan pogodeni konj. Više se nije trzao. Nije bilo potrebe da ga ustrijele.

Nedaleko od Hurdova dućana Stedman je čuo kako netko jauče. Kad je prišao malo bliže, vidio je Maxa Steinera. U tom trenutku stvorio se i Ross. Nervozno je gurao ljude pred sobom.

— Sklonite se, zaboga! Ugušit ćete ga! Mjesta!

Steiner je uputio stakleni pogled prema Stedmanu. Kad mu je Ross htio otkopčati košulju i osloboditi ranu, lice mu se zgrčilo od boli. Bio je pogođen u prsa. Krv je curila iz rane i iz usta. On reče:

— Znao je, zar ne da je znao? Pucao je jer je znao da sam pomogao da umre Billy Pinto.

Stedman ništa ne reče. Mislio je da nitko u gradu ne zna da je Gregorio pobjegao iz zatvora. Prevario se. Sam Leonard je morao sve izblebetati.

Odustao je od toga da upita Steinera tko su bili ostali saučesnici. Steiner je umirao. Nitko nije mogao preživjeti s metkom u plućima. Ili barem ne zadugo. Stedman reče:

— Nisu mogli saznati da si bio među njima. A čak i da su znali, nisu te mogli prepoznati u mraku. Slučajno su te pogodili, čovječe.

Steinerove oči su govorile da to ionako nije bila njegova volja. A ovo sada kazna za sve.

Doktor Ross je pogledao Stedmana. Slegnuo je ramenima. Značilo je da Steineru nema spasa. Oči su mu se polako zatvorile. Disao je sporo. Tijelo mu se zatim potpuno umirilo.

— Poručite Dallasu Wagoneru da dođe po njega — naredi Stedman. Oko njega je stajala skupina ljudi. Šerif ljutito poviče:

— Koga vruga stojite ovdje?! Pođite kućama! Uzmite puške i budite spremni. Indijanci se začas mogu vratiti.

Nitko ništa nije upitao, a to je značilo da su od Sama Leonarda već sve čuli. Zamijetio ga je među ostalima.

— Trebao sam im javiti i to — reče mu — kako su povjerljive osobe koje šalju i primaju brzojave u Granerosu!

Leonard je prestrašeno gledao. Činilo se da će pobjeći.

— Kreni prvi na stražu — doda šerif — i ako se Indijanci vrate, udari na sva zvona!

— U redu, šerife.

— I budi budan! Ako slučajno zaspeš na poslu, obećajem da ću javiti o tvojim velikim ustima, a to ti neće ići u prilog.

Leonard je žurno krenuo. Stedman se sjetio da mu je još nešto htio reći pa potrči za njim.

— Hej, prije nego što se popneš na toranj, htio bih da pošalješ još jedan brzojav.

Krenuo je s njim do poštanskog ureda. Noću nikad nije radio jer za to do sada nije bilo potrebe. Leonard otključa vrata i upali svjetlo. Stedman uzme komad papir i adresira poruku komandantu u Fort Curryju, šezdeset milja prema

istoku. Nije se nadao osobitoj pomoći, ali nije htio da mu se poslije išta predbacuje. Na njemu je bilo da obavijesti. Poruka je glasila:

•GREGORIO JE POBJEGAO IZ REZERVATA SA SEDAM ILI OSAM SLJEDBENIKA. NOČAS NAPAO GRANEROS. SMJESTA POTREBAN VOD KONJANIKA. Potpis: ŠERIF, CONE-JOS OKRUG, ARIZONA

Stedman pruži papir telegrafistu i reče:

— Ako slučajno noćas još nekog sretnješ, molim te reci kako je konjica već na putu.

Leonard se zacrvni. Ugasio je svjetiljku i sa Stedmanom krenuo prema vratima. Odmah je trebao stupiti na dežurstvo.

Stedman se vratio u zatvor. Bell ga je tamo čekao.

— Poslao si po vojsku?

— A, da! Čak ako i odluče da nam pomognu, zacijelo neće krenuti prije jutra. A to je šezdesetak milja daleko. Prije večeri ne mogu stići ovamo.

— Što ćemo s onim indijanskim konjem?

— Ostavljamo ga tamo gdje je. Sutra ćemo naći nekoga da ga odvuče.

Na ulici nije bilo više nikoga. Na staroj poštanskoj stanici vatra je već jenjavala. Stedman se vratio u zatvor. Bell je išao za njim.

— Koliko nevolja samo zbog laži jedne djevojke! — primijetio je.

— Slažem se s tobom. I već je vrijeme da to sredimo. I da taj prokleti Hughie Diggs progovori.

Upalio je svjetiljku i pošao hodnikom prema zatvoreniko-

voj ćeliji. Ovaj je stajao u mraku.

— Jesi li čuo što se vani događa?

— Da, gospodine, čuo sam buku.

— Gregorio je napao grad. Billy Pinto mu je bio rođak. Iskoristio je njegovu smrt kao ispriku da ponovno započne rat.

Hughiejevo lice je bilo blijedo. Gledao je u pod.

— Znaš li koji je jedini način da se on vrati u rezervat?

— Ne, gospodine.

— Ako strpamo u zatvor sve ljude koji su sudjelovali u vješanju Billyja Pinta.

Hughie ne odgovori. Počeo je drhtati. Činilo se da mu koljena neće izdržati težinu tijela. Stedman reče:

— Max Steiner je mrtav, Hughie. Jedan Indijanac ga je pogodio.

— Nisam ja kriv za ono što se događa — panično će. — Ja ništa nemam s tim. Ništa nisam učinio.

— Ali zato možeš pomoći da to okončamo. Vraški dobro znaš da to možeš. I ti si jedini koji to može.

Hughie je sada još jače drhtao.

— A ako mi ništa ne kažeš, oni će tek tada htjeti da te ubiju. Žele ti zauvijek začepiti usta.

— Dobro, gospodine Stedman — reče drhtavim glasom. — Reći ću koji su to ljudi.

Stedman se okrene prema Bellu koji je stajao na hodniku.

— Želiš li ovo čuti? — upita ga. — Možda ćeš mi na sudu posvjedočiti. Vjerojatno će to biti potrebno.

Bell klimne glavom. Stedman se okrene Hughieju.

— Dobro, Hughie. Da čujemo!

— Gospodin Hurd je bio na čelu. Rekao je da je Billy ozlijedio njegovu kćer. Ali ja znam da to nije istina, gospodine Stedman. Nije je nikad ni pogledao.

— Znam da nije, Hughie. Znam da Billy nije kriv.

— Drugi je bio gospodin Steiner. Zatim Henshaw i Watts, onaj što je zabijao letve na prozoru prije pola sata. Onda gospodin Redding i Judd.

Stedman protrne čuvši ovo posljednje ime. Nije mu bilo ni na kraj pameti da bi Serenin brat mogao biti umiješan u to.

— Da li si ih pokušao zaustaviti, Hughie? — promuća.

— Da, gospodine. Najprije sam pomislio da žele prestrašiti Billyja i da je sve to samo neslana šala. Vukli su ga koritom rijeke, zatim prešli most i došli do vješala. Išao sam za njima i pazio da me ne vide — govorio je Hughie. Oči su mu bile pune boli. — Nisam mislio da će to zbilja učiniti, gospodine Stedman. Kunem se da nisam! Kad sam na kraju shvatio da ga ozbiljno misle objesiti, bilo je prekasno. Potrčao sam, a Billy je već visio. Jedan me je zapazio i na konju jurao za mnom.

Stedman podigne svjetiljku.

— Dobro, Hughie. Sad malo odspavaj. I nemoj kriviti sebe. Ništa ti nisi kriv. I ništa nisi mogao učiniti. Budi sretan što te nisu uhvatili. Završio bi kao i Billy.

Hughie je osjećao neko olakšanje. Stedman je zaključao

vrata za sobom i pošao u ured. Bio je utučen i zabrinut. Znao je da će zbog ovoga izgubiti Serenu. Jasno je to osjećao. Što god da učini, znao je da neće biti dobro. Imao je samo jedan izbor, a to je bilo da zajedno s ostalima strpa Petera u zatvor. Nešto drugo nije dolazilo u obzir. Mladić je kriv koliko i ostali i tu nema pomoći.

Grubo je opsovao. Znao je da Serena ne može birati između njih dvojice. Peter je njen brat. Jedino je njega imala na ovom svijetu. Obožavala ga je unatoč njegovim manama. Možda je baš zbog njegove ovisnosti o njoj i bila toliko vezana za njega.

Stedman je iznemoglo sjeo i tupo buljio u zid.

Ben Hurd je stajao sâm i očajan. Nije znao što da učini nakon prizora pred Rulisonovom kućom. Šerif je otišao. Gospođa Rulison se povukla u kuću. Ljudi su ga znatiželjno promatrali. Ubrzo su se počeli razilaziti. Ostali su samo Redding i Martin Watts.

— Pogriješio si, dakle? Nije bilo nikakvo silovanje! — zgrozi se Redding.

Hurdu nije trebalo da mu to i on spominje. Ionako je sve shvatio. Kći mu je lagala i time zakuhala sve ovo. A mladić je pobjegao! Ona se prestrašila i slagala. Sad je i ona pobjegla, a njega je čekao zatvor ili čak smrt. Njegov život bio je zauvijek upropašten. Što god se dogodilo, više nikad neće biti onako kako je prije bilo. Ali sada se ipak morao na neki način braniti.

— Do vraga, bio je to tek Indijanac!

— Na sudu to neće biti jače opravdanje — reče Watts.

— Tek Indijanac? — zapamnjeno će Redding. — Kako samo možeš tako nešto reći? Bio je čovjek i ništa loše nije učinio!

— Ti pasji sine! — plane Hurd. — Učinio si isto što i ja! Pomogao si da ga objesimo i što sad hoćeš!

Martin Watts ih prekine. Bio je iznerviran kao i oni, ali se ipak znao prisebniije ponašati.

— Ovakav razgovor nam neće pomoći — reče. — Bolje je da krenemo na zbornu mjesto, kao što smo se i dogovorili.

— Što je s ostalima? Gdje su Henshaw, Steiner i Judd?

— Vratit će se kad pretraže sva mjesta i ne nađu Susan.

Sva trojica su krenula ulicom prema Hurdovu dućanu. Ben je otvorio vrata i upalio svjetlo. Za pet minuta su se pojavila i ostala trojica. Stajali su pred vratima i prepirali se oko nečega kad je iznenada dojurio Gregorio sa svojim Indijancima. I tako je Steiner prvi dobio metak u pluća.

Ostali su uspjeli pobjeći u Hurdov dućan. Povukli su se u malu pokrajnu prostoriju i kad su sva vrata bila zaključana i zastori navučeni preko prozora, opet su upalili svjetlo.

Svi su bili očajni. Znali su da će Stedman saznati od Hughieja za njihova imena. A nijedan nije imao izgleda da se opravda i izvuče. Nisu se čak usudili ni izići na ulicu. Sumnjali su da Stedman već sve zna. Hurd je izvukao bocu viskija. Šutke su sjedili i pili. Ali

time nije ništa postajalo lakše. Neizvjesnost je sada bila jača.

Hurd se bespomoćno pitao kamo je mogla otići Susan. Znao je da je u smrtnoj opasnosti ako je negdje vani, jer su Gregorijevi Indijanci bili u blizini. No bilo mu je proketo jasno da do sutra u jutro ne može ništa učiniti.

Čim je saznao za imena, šerif Thorpe Stedman je izišao iz zatvora. Bell je ostao na straži, a to je značilo da je Hughie na sigurnom dok se on ne vrati.

Najprije je krenuo do kuće Bena Hurda. Kao što je i pretpostavljao, njega nije bilo kod kuće. Hurdova žena reče da njen muž najvjerojatnije još traga za Susan. Žena je bila preplašena i izbezumljena. Znala je za Gregorija i njegove Indijance. Sudbina njene kćeri bila je u njegovim rukama. Zamišljala je ono najužasnije i prestravljeno drhtala misleći što se sve djevojci može dogoditi.

Stedman ju je pokušao umiriti, ali nije uspio. Polako je krenuo do Martina Wattsa. Ni on nije bio kod kuće. Ni Curtisa Reddinga nije našao u njegovoj hotelskoj sobi.

Judd je imao sobu iznad saluna. Nije bilo odgovora kad je šerif zakucao na njegova vrata. Na kraju je Stedman pošao do Henshawa. Nije se iznenadio kad mu je njegova žena rekla da je Henshaw još vani, u potrazi za Susan Hurd.

Sva petorica su morala biti zajedno, najvjerojatnije kod Bena Hurda. Ulazna vrata dućana bila su zaključana. Obišao je oko kuće i shvatio da su

i stražnja zaključana. Nije čuo nikakve glasove, ali je bio siguran da su unutra. Mogao je provaliti vrata i ući, ali je znao da noćas ne može ništa riješiti. Gregorio je ionako iskoristio Billyja kao povod za svoj napad. A ova petorica su bila na smrt preplašena i do sutra neće ništa učiniti.

Vratio se u zatvor. Bell je podložio vatru i skuhaio kavu. S malo sreće, razmišljali su, sutra bi se mnogo toga moglo riješiti. Neće biti teškoća oko hvatanja Billyjevih ubojica. Zatim će organizirati skupinu ljudi da krenu u potragu za Susanom.

Obojica nisu mogla zaspati. Nisu zapravo ni htjeli. Stedman je nakon šalice kave odlučio posjetiti Sama Leonarda, koji je dežurao na kupoli. Našao ga je kako sjedi u tami i puši cigaru.

— Možeš li izdržati do jutra ili ti treba zamjena?

— Nisam pospan. Ovdje je ugodno. — Trenutak je oklijevao, a zatim reče — Žao mi je što sam izlajao ono po gradu.

— Nije važno. Nisi nikome naudio.

Stedman je s kupole gledao na ulicu. Prema gradu je od Hurdovog dućana dolazio neki čovjek. Šerif je požurio stubama da bi se na vrijeme našao na ulici i vidio tko je taj čovjek.

Bio je to Curtis Redding. Bio je uzbuđen.

— Moram odmah s vama razgovarati, šerife — rekao je.

— Odmah!

— U redu, ali ne ovdje na ulici.

Stedman pokuca na vrata.

Bell mu otvori. Ušli su. Reddingovo lice je bilo blijedo ali odlučno.

— Više ne mogu izdržati, šerife. Moram sve ispričati.

— U redu, gospodine Redding. Sjednite. Zelite kavu?

Redding kimne glavom.

— Bio sam s njima, šerife. Pomogao sam da objese Billyja Pinta.

— Sve znam. Sva imena. Ipak bih htio znati kako se to dogodilo.

— Bio sam u svojoj sobi u hotelu. Max Steiner je došao na vrata. Rekao mi je da je netko silovao Susa Hurd i da njen otac zna tko je to bio. Rekao sam mu neka potraže šerifa, a on mi je odgovorio da niste u gradu. Pitao me želim li pomoći. Odgovorio sam da pristajem. Mislio sam da je moja građanska dužnost da pomognem, šerife. Bilo je izvršeno nasilje, a vas tu nije bilo...

— Samo nastavite — reče Stedman.

— Pošao sam sa Steinerom. U Hurdovom dućanu sastao sam se s ostalima. On nam je objasnio što se dogodilo. Bio je prilično uznemiren, šerife. Rekao je da je Billy Pinto napao njegovu kćer i da je pobjegao. Zatražio je našu pomoć da ga uhvati. I što smo mogli učiniti? Mislim da nitko od nas nije znao u što se zapravo upušta. Mislio sam da ćemo ga uhvatiti i strpati u zatvor dok se vi ne vratite.

Zastao je. Ruke su mu podrhtavale. Lice mu je poprimilo zelenkastu boju. Osjećao je grižnju savjesti i potrebu da pobjegne sâm od sebe.

— Sva šestorica smo krenuli

Conejosom prema daščari u kojoj je živio Billy Pinto. Spavao je. Mislim da nam je to bilo malo čudno. Netko tko je upravo silovao djevojku nije se tek tako mogao vratiti kući i zaspati. Ali Ben je misli za sve nas. Napao je Indijanca. Nemilosrdno ga je udarao. Indijanac je bio na smrt preplašen. Nikad nisam vidio preplašenije lice. Počeo je mumljati neke riječi koje nitko od nas nije razumio. Čini se da je od straha zaboravio engleski. Zapravo, do prošle noći nisam ga nikad čuo da govori.

Pogledao je prema lončiću s kavom i upitao:

– Mogu li dobiti još malo kave?

Stedman ustane i naliže mu punu šalicu. Ovaj je uhvati objema drhtavim rukama. Trebalo mu je nekoliko minuta da nastavi.

– Izvukli smo ga iz sobe, zavezali užetom i vukli prema mostu. Ben je otišao po konja. Nije rekao zašto mu treba, a ja nisam pitao. Kad se vratio, naredio je da vučemo Indijanca prema staroj poštanskoj stanici. Bilo je kasno i nitko nas nije vidio. Ljudi su već spavali. Od Pinta više nismo čuli nijedne riječi. Uže je bilo čvrsto svezano oko njegova vrata. Borio se svom snagom da se ne uguši. Kad smo došli do vješala, Ben je rekao da mu želi utjerati strah u kosti.

– Jeste li vidjeli Hughieja Diggsa? – prekine ga Stedman.

– Nitko ga nije vidio dok nije izašao iz dašcare... poslije... kad je... – otpio je gutljaj kave i drhtavim glasom

nastavio – Želim pobjeći od ovoga, šerife. I kunem se bogom da do posljednjega trenutka nisam imao pojma da Hurd zbilja želi objesiti Billyja. Sve se činilo samo kao neslana šala.

– A Judd? Kako je on upao u to?

– Mislim da nas je morao čuti, pa je istrčao na ulicu da vidi što se događa. Kad je saznao kamo idemo, tek tako se priključio.

Stedman pogleda Bella, a zatim mu se pogled ponovo zauzastavi na Reddingu.

– Oko vješala se nije vidio prst pred nosom – nastavi Redding. – Ben je skupio nešto granja i zapalio da vidimo. Prebacio je Indijanca preko konja, a kraj uža zavezao za vješalâ. Tada sam reagirao, šerife. Steiner također. Rekli smo Benu da je sad već pretjerao i što ako netko potjera konja. Upravo u tom trenutku Ben je udario konja u slabine, a Billy je ostao visiti... Tada je istrčao Hughie Diggs. Pokušao je odvezati kraj užeta koje je bilo privezano za vješala. Ja nisam imao nož. Sve se dogodilo tako brzo, nisam se snašao. Nastao je opći kaos. Netko je pokušao uhvatiti Hughieja Diggsa, ali je on uspio pobjeći. Ja sam se udaljio. Pozlilo mi je. Nakon toga sam se vratio u hotel.

Stedman uzme praznu šalicu za kavu iz Reddingovih drhtavih ruku. Redding je ustao i rekao:

– To je sve što sam htio reći. Spreman sam.

– Spreman? Za što?

– Da me smjestite u zatvor. Stedman nije mislio da je to

neophodno, ali je isto tako znao da bi mogao biti optužen ako to ne učini. Kimnuo je glavnom i poveo ga hodnikom prema zatvorskim ćelijama. Bell je držao svjetiljku dok je Stedman otključavao. Hughie je izbezumljeno gledao Reddinga.

— Žao mi je, Hughie — reče mu Redding. — Znam da nema isprike, ali se kunem da do posljednjeg časa nisam znao da će se tako završiti. Mislio sam da ga Ben samo želi nasmrt prestrašiti.

Hughie mu ništa ne odgovori. Stedman i Bell zaključaju vrata i vrata se u ured. Stedman osjeti potrebu da zaurla.

VI

Ben Hurd je iz tame gledao na ulicu. Zamijetio je saveznog šerifa Bella kako izlazi iz zatvora i odlazi prema hotelu. Svjetlo u šerifovu uredu se ugasil.

— Sad je u redu! — prošapta ostalima. — Šerif je otišao u krevet. Svi su se skupili u prednjem dijelu dućana. Redding je nešto prije otišao. Rekao je da ide u hotel, ali mu to nitko nije povjerovao. Promatrali su ga dok je odlazio ulicom i na kraju ušao u šerifov ured. Nisu vidjeli da je izišao, a to je značilo da je ostao u zatvoru. Bilo je očigledno da je morao sve ispričati šerifu. Izdao je imena ostalih.

Hurd je gledao kako ostali nestaju u mraku. Sad su bila samo četvorica. Steiner je bio mrtav. Redding u zatvoru.

Nije znao što će slijedećeg dana učiniti. Morat će se suo-

čiti s najgorim. Dug je morao platiti. Najteže mu je bilo to što se vraški zabunio. Sve je to bilo nepotrebno. Život mu je bio upropašten, a isto tako i životi ostalih, a sve zbog glupe laži prestrašene djevojke.

Bojažljivo je zaključao dućan i uputio se kući. Osjećao se prazno i bezvoljno. Više se ništa nije moglo izmijeniti. Pinto je bio mrtav i sad je trebalo platiti kaznu zbog njegove smrti.

Ostalo mu je da skuplja bi-jedne komadiće što su preostali od njegovoga upropaštenog života. Susan je nestala i treba je pronaći prije nego što padne u ruke Apašima. Mislio je da za cvu noć nije bilo opasnosti, jer se djevojka morala sakriti, a Gregorio i njegovi Indijanci su se vjerojatno negdje utaborili. Kad svane dan, bit će drukčije. Bit će u opasnosti. I svi ostali što podu u potragu za njom.

Sumnjao je da će mu itko pomoći da je pronađe. Čak ni preostala trojica što su pomagala u Billyjevu vješanju. Nitko. Cijeli grad je znao za vješanje. Znali su da je obješen pogrešan čovjek i da je Gregorio zbog toga pobjegao iz rezervata.

Šerif i savezni šerif Bell će pomoći. Ali nije ih smio pozvati u pomoć jer je mislio da će ga odmah strpati u zatvor. I tako mu je preostalo da sâm krene u potragu za Susanom.

Žena je još bila budna kad se vratio kući. Jedna svjetiljka je gorjela u kuhinji. Ona je sjedila za stolom. Oči su joj bile crvene od suza. Izgledala je kao da je ostarila dvadeset godina za jedan jedini dan.

Ustala je i upitno pogledala muža.

— Nismo je pronašli. Nije u gradu.

— A Indijanci? Što ako je uhvate? — drhtala je.

— Neće. Ne mogu je noću pronaći — reče Hurd i prešavši kuhinju poljubi je u čelo.

— Ne budi zabrinuta. Krenut ću u potragu čim svane.

Žena se smiri. Bili su u braku gotovo dvadeset godina i ona je imala veliko povjerenje u njega. Hurd je znao da mu želi postaviti nekoliko pitanja, ali da se sada ne usuđuje. Uzeo je svjetiljku i krenuo stubama u spavaću sobu. Ona je poslušno išla za njim.

Pitao se kako će Susan i ona moći živjeti bez njega. Možda će se snaći u vođenju dućana, no da li će im grad ikad oprostiti?

Uvjerio se da je previše umoran i da ne može donositi nikakve odluke. Večeras je bio spreman da odustane od svega i učini isto što i Redding. Sutra će se možda drukčije osjećati. Da li će imati snage da se bori za ostatak života?

Ugasio je svjetiljku i legao. Razmišljao je o Susan. Žena nije mogla zaspati. Znao je da misli isto što i on. Kad se nakon nekog vremena probudio iz polusna, vani je još bio mrak. Njegova žena je već bila na nogama, u kuhinji je spremila kavu i doručak.

On je za to vrijeme požurio u staju da osedla konja. Kad je sve bilo gotovo, vani se već prostirala sivkasta svjetlost.

— Sve će biti u redu. Molim te, budi bez brige — reče ženi i ode.

Ona se uspije nasmiješiti. Hurd krene u kanjon Conejosa. Pričekao je nekoliko minuta dok se nije razdanilo. Sad je na zemlji mogao vidjeti otiske i trag konja kojim je Susan odjahala. Lako je mogao slijediti taj trag. Zemlja je bila meka i vlažna, a otisci duboki.

Začudo, nije se bojao da će naletjeti na Gregoriju i njegove Indijance. U dubini duše čak je priželjkivao taj susret. Time bi iznenada bile riješene sve njegove teškoće. Ne bi više trebao donositi nikakve odluke ni stvarati planove za neizvjesnu budućnost. Sve bi bilo odlučeno i bez njegove volje. Iznenada je shvatio da sa sobom čak nema ni revolvera.

Nije se vratio po njega. Gleđao je u zemlju i jahao jednolično naprijed, dok je nebo postajalo sve svjetlije. Sunce je uskoro granulo.

Ben Hurd je razmišljao gdje se Susan mogla sakriti. Nije mogao shvatiti. Trag je vodio prema rezervatu Indijanaca, ali kako je to mjesto bilo udaljeno od grada, prošle noći nije mogla stići tamo.

Iznenada pored nekoga grma zamijeti usamljenoga konja. Uzde su pale na zemlju. Ben podbode konja i u galopu pojuri prema njemu. Susan je sjedila na zemlji dvadesetak metara dalje. Oči su joj bile crvene od suza. Tupo je pogledala oca. On sjaše pored nje.

— Susan?

Njen pogled nije pokazivao da ga prepoznaje. On klekne pored nje i zagleda joj se u oči. Bio je to pogled mlade životinje koja još nije naučila da se boji.

Ben Hurd zajeca. Nježno je zagrljio dijete. Bojao se da mu ne pobjegne. Ona se nije otimala. Bila je poslušna i daleka. Sve što se jučer dogodilo bilo je za nju nestvarno, nepoznato, daleko...

Ben Hurd je odnese do svog konja i posjedne je u sedlo. Drugoga konja također je poveo. Polako ga je hvatao strah i panika. Što prije je htio nestati s ovog mjesta. Gregorio je možda bio blizu. Htio ju je skloniti, zaštititi. Nije znao, ali Gregorio nikad ne bi napao Susanu. Indijanci su imali milosti prema pomračenju pameti.

Ben se uspio sretno vratiti kući. Žena je istrčala na dvorište. Zagrlila je kćer i uvela je u kuću. U prvi trenutak nije ništa zapazila. Ben poželi da je odmah stavi u krevet i ne sazna istinu. Možda će se poslije sna dogoditi neko čudo. Možda će opet biti zdrava kad se probudi.

Odveo je Susanina konja u staju, a sa svojim se uputio u grad. Odlučio je da se preda. Reći će šerifu sve što se dogodilo, bez obzira na posljedice. Ovaj pakao više nije mogao izdržati.

— Dobro jutro, Bene — začuje glas. Bio je to Martin Watts. Uz njega su bili Rufus Henshaw i Peter Judd.

— Našao sam Susan — reče Ben. — Nije mogla preživjeti sve ono od jučer. Pamet joj se pomračila.

Na licima trojice muškaraca nije vidio nimalo milosti.

— I što ćemo sada? — upita Henshaw.

— Ne znam što ćete vi učiniti, ali ja sam se odlučio na

isto kao i Redding. Predat ću se.

— Proklet bio! Ti si nas u ovo uvukao! Rekao si da je Indijanc napao Susan i naveo si nas da ga objesimo! A sad se ovako držiš, pasji sine! — plane Henshaw.

— Ne možete me spriječiti da se predam.

— Ne možemo? — Henshaw pogleda Watta i Judda. Njihova su lica bila mrtvački hladna. — Možemo te ubiti. Isto kao što ćemo ubiti Reddinga i Hughieja Diggsa. Proketo mi je svejedno što je tko izlajao šerifu. Bez dokaza to na sudu neće ništa važiti.

— Samo naprijed! Ubij me! Misliš da mi je stalo do života? — slomljeno će Hurd.

Trenutak su ga iznenađeno i bez riječi gledali. Tada reče Judd:

— A što će biti sa Susan i tvom ženom? Nije ti stalo ni do njih dvije?

Hurd je zapanjeno gledao Judda, a zatim je potražio ohrabrenje u očima ostale dvojice. Shvatio je da su odlučili i da će učiniti najgore. Njihova prijetnja nije bila tek na riječima.

Bespomoćno je slegnuo ramenima i rekao:

— Dobro. Ali Stedman će nas ionako pohvatati.

— Možda i neće. Zna da nikamo nećemo pobjeći. Zna da je Gregorio blizu. A dok smo na slobodi, smislit ćemo način da likvidiramo Reddinga i Hughieja.

Svatko je krenuo na svoju stranu. Prije razlaza još jednom su zaprijetili Hurdu.

— I ne zaboravi što smo ti rekli. Odeš li do Stedmana,

znaj da ti žena i kći neće doživjeti sutrašnji dan. Sve možemo izvesti tako da se na kraju čini kao nedjelo Gregorijevih Indijanaca.

Hurd više nije mogao ništa reći.

Thorpe Stedman se probudio u zoru. Na brzini se umio i odmah pošao do zatvorskih ćelija.

Hughie Diggs je bio ranorani-lac. Curtis Redding je još uvijek spavao. Stedman pomisli da je veći dio noći probudio. Zacijelo nije spavao više od dva sata.

Serif je obavio svakodnevne jutarnje poslove, naložio vatru i pristavio kavu. Danas je namjeravao pokopati Billyja Pinta. Max Steiner je mogao pričeka-ti dan-dva. Nadao se da u međuvremenu neće biti mrtvih, ali mu je neko čulo govorilo da je ubijanje tek na pomolu.

Kad je kava bila gotova, odnio je šalicu Hughieju.

— Koliko još ostajem ovdje? — prošapta ovaj.

— Što je moguće kraće, Hughie. — Nije znao da li da strpa u zatvor ostale. Nije zaista znao da li će Hughie biti na sigurnom čak ako ih i pohvata. Svi imaju obitelji i prijatelje i nije isključeno da nekoga nago-vore da likvidira Hughieja, pod izgovorom da će im time pomoći da izvuku živu glavu. Takva pomisao bila je nemoguća prije dva dana, ali danas je sve bilo moguće.

Danas mora o svemu odlučiti. U međuvremenu probudio se Redding i sjeo na rub kreveta.

— Oprosti što sam te probudio — reče Stedman. — Želiš li kavu?

Redding sneno klimne glavom.

Sunce je granulo. Ubijeni konj još je ležao na ulici. Stedman je zaključao vrata za sobom i krenuo do Dallasa Wagonera. Iz dimnjaka se izvijao trag dima. Obišao je oko kuće i zakucao.

Na vratima se pojavio Dallas Wagoner, obučen, ali još neobrijan. Stedman mu reče:

— Danas moramo pokopati Billyja Pinta.

— U redu — reče Dallas. — Samo pokop?

Stedman je oklijevao. Nije znao da li je Billy sačuvao indijanske obrede ili je već pripadao kršćanima.

— Pozvat ćemo gospodina Hannecka da održi govor ili tako nešto, za svaki slučaj. Ne želim nikoga povrijediti i ne želim da izgleda kao da ga životinjski bacamo u rupu.

— U redu. Može li u deset sati?

Stedman potvrdi.

Silas Hanneck bio je jedini svećenik u gradu. Stedman nije znao kojoj vjeri pripada jer sâm nije išao u crkvu, no znao je da će svakako biti dobro ako se svećenik pojavi na sahrani. Šerif se vratio u zatvor. Pretpostavljao je da će mnogo ljudi biti danas uznemireno zbog sinočnog prepada Indijanaca, no sad mu to nije bilo važno. Htio je prije svega dolično pokopati Billyja Pinta. Znao je da nitko neće doći na sahranu osim njega, Silasa Hannecka, Dallasa Wagonera i nekoliko ljudi što će kopati

grob. Stedman je mislio da mora povesti i Hughieja Diggsa. Bio je Billyjev jedini prijatelj.

— Da odem po hranu za zatvorenike? — upita Bell. — U redu — odgovori Stedman. — Želiš li malo kave prije nego što odeš?

— Popit ću u restoranu dok budem čekao — reče Bell i ode.

Vani je bio topli rujanski dan, suviše lijep za ružne stvari što su se događale u Granerosu. Šerif je stajao na vratima i razmišljao kamo su otišli Gregorijevi Indijanci. Kakvi su im danas današnji planovi? Pitao se da li će mu danas poslati traženu pomoć. Pitao se i gdje su Ben Hurd i ostala trojica: Judd, Watts i Henshaw.

U toku dana morao je otići do Serene. Bilo mu je najmučnije pri pomisli što će joj morati reći da je njen brat umiješan u razbojstvo. Nije znao da li će mu povjerovati. Nije znao kako da je uvjeri da on tu ne može ništa pomoći i da s njenim bratom mora postupiti kao i s ostalima.

Znao je da će zbog toga izgubiti Serenu. Ta ga je pomisao dovodila do očaja, jer je obožavao tu ženu i namjeravao se oženiti njome čim završi ova gužva. Bio je umoran od samotnog života, bez doma i obitelji. Morao je imati nekoga s kim može sve dijeliti, i dobro i zlo. A Serena je upravo bila takva osoba. A sad će je tako jednostavno izgubiti zato što je njen brat umiješan u smrt Billyja Pinta.

Bell je išao ulicom sa hranom za zarobljenike.

— Ja sad ostajem ovdje, a ti izadi i najedi se — reče šerifu.

Stedman klimne glavom i izađe na ulicu. Razmišljao je da li da sada krene do Serene. Možda je još prerano? Možda ga ne želi vidjeti dok se ne uredi. Zato se predomislio.

Ušao je u restoran i naručio doručak. Gotovo da i nije osjećao okus hrane. Jeo je zato što je morao jesti. Bilo je oko osam sati.

Uzjahao je konja i odlučio da projaše oko grada. Zanimalo ga je ima li u blizini znakova koji najavljuju Gregorijev dolazak. Na groblju su dva čovjeka već kopala grob za Billyja Pinta. Obojica su imala puške sa sobom.

— Budite na oprezu, momci. Gregorio bi bio najsretniji da vas iznenadi — reče im šerif.

— Samo da mi se pojavi taj pasji sin, dobio bi svoje!

Stedman se okrene i odjaše prema Graneros aveniji. Bilo je osam i trideset. Još sat i pol do Billyjeve sahrane. Ili njegove! Pošao je prema crkvi. Silas Hanneck ga je vidio kako dolazi. Otvorio je crkvena vrata i rekao:

— Izvoli, šerife. Samo udi.

— Ne bih se zadržavao. Došao sam zbog sahrane.

— Gospodina Steinera?

— Ne, gospodine. Indijanca Billyja Pinta.

— Želiš da dođem na Indijančevu sahranu?

— Da, gospodine. možda je bio kršćanin. Mnogi Indijanci su u toj vjeri, oni što žive s bijelcima. Neće naškoditi ako nad grobom kažete nekoliko oprostajnih riječi.

Hanneck se složf.

– Ne, šerife. Neće naškoditi.
– Rekao sam Wagoneru za deset sati.

– U redu, šerife. Bit ću spreman.

– Hvala, gospodine Hanneck – reče šerif i vrati se u zatvor.

Bell mu otvori vrata.

– 'Sad ti podi nešto pojesti. Ja ću ugrijati vodu da se zatvorenici okupaju.

Bell je izišao. Stedman je stavio lonac s vodom na peć. Zatim ju je odnio zatvorenicima, zajedno s ručnicima i sapunom.

– Ako mi daš ključ od svoje sobe, donijet ću ti stvari. Britvu i što god ti treba – reče Reddingu. Kad mi je on dao ključeve, Stedman je izišao pažljivo zaključavši vrata za sobom. U hotelskoj sobi uzeo je Reddingove neophodne stvari i strpao u malu torbu. Zatim se odmah vratio u zatvor.

– Danas zakopavamo Bilyja Pinta. Za jedan sat reče Hughieju. – Želiš li sa mnom na sahranu?

Hughie ga zaplašeno pogleda i klimne glavom.

– Hoćeš li moju britvu?

– Da, gospodine.

Uskoro se Ben vratio. Dallas Wagoner se s mrtvačkim kolima zaustavio pred zatvorom.

Stedman je otključao Hughiejevu ćeliju. Zamolio je Bella da se ne udaljava, a on uzeo pušku i s Hughiejem izašao na ulicu. Rekao mu je da sjedne pored Wagonera. Šerif je jahao iza njih.

Ljudi su se zaustavljali na ulici dok su prolazili. Uskoro se maloj i tužnoj povorci prik-

ljučio svećenik s biblijom u rukama.

Grob je bio iskopan. Wagoner je zaustavio konje i dva čovjeka pomogla su skinuti lijes. Za nekoliko trenutaka spustili su ga u zemlju.

Stedman je skinuo šešir. Ostali su učinili isto. Hanneck je otvorio bibliju i pročistio grlo.

Stedman osjeti kako podrhtava tlo. Istog trenutka znao je što to znači: Gregorijevi Indijanci.

– Gregorio! – povikao je i jurnuo prema svom konju. Životinja se preplašila i bezglavo potrčala, no šerif je uspio povući pušku sa sedla.

Ostali su bili ukočeni na mjestu.

– Bježite! – zagrmli Stedman. – Trčite niz brijeg!

Hanneck, Wagoner i dvojica što su kopala grob potrčашe. Kopači su u panici zaboravili uzeti puške. Potrčali su nazad.

– Nema više vremena! Bježite! – poviče šerif.

Hughie nije znao što da učini. Stedman ga gurne naprijed i dade mu znak da trči s ostalima. Okrenuo se. Preko brijega jurili su Indijanci, do pojasa goli. Počeli su paljbu čim su ga vidjeli.

Ostali su bili tek na pola puta do najbližeg skloništa. Šerif je kleknuo pored svježe iskopane zemlje. Gregorio je jurio na konju i pucao. Meci su zviždali na sve strane. Gregorijev konj je posrnuo i pao. Bio je pogoden. Indijanac se istog trenutka našao na nogama. Stedman povuče obarač i Indijanac padne preko konja.

Svećenik je s ostalima bio nadomak zgrade. Stedman je

iskoristio trenutak meteža i potrčao prema svom konju. Mrtvačka kola sad su stajala između njega i Indijanaca. Kola su krenula nizbrdicom. Stedman se grčevito držao za sedlo. Konj je galopirao. Meci su fijukali, ali na sreću nijedan ga nije pogodio.

Indijanci ga nisu slijedili. Svi su sjahali s konja. Otvorili su lijes i izvukli Billyjevo tijelo. Prebacili su ga preko konja zavezavši ga da ne padne.

Gregorio je za sobom ostavio još jednoga mrtvog konja. I koliko će još ljudi poubijati prije nego što se pojavi vojska i ponovno ga vrati u rezervat.

Indijanci su otišli. Za njima je ostao samo gusti oblak prašine. Prestrašeni ljudi izašli su iz skloništa i zurili prema brežuljku.

Mrtvačka kola ostala su cijela. Konji su mirno pasli travu.

— Čini se da će Billy Pinto ipak imati indijansku sahranu — reče Stedman. — No, otišli su.

— A grob? — upita jedan od kopača. — Da ga zatrpamo?

Wagoner je oklijevao.

— Neka ostane — reče napokon. — Možemo u nj zakopati Maxa Steinera.

Krenuo je prema mrtvačkoj kočiji. Stedman je išao za njim. Dvojica radnika podigla su sanduk. Wagoner je sjeo na prednje sjedalo i krenuo prema gradu. Stedman je ispalio metak u ranjenog konja.

— Želite li zaraditi još po dva dolara? — upita.

Obojica klimnu glavama.

— Odvucite oba konja, ovoga i onog u gradu. Neka budu što

je moguće dalje. Recite Wagoneru da ide na šerifov račun.

Radnici su odmah krenuli. Stedman pogleda Hughieja, koji je bio nasmrt preplašen.

— Možda je ovako bolje, Hughie. Sahranit će ga onako kako je on najvjerojatnije i želio.

Zatim su se vratili u grad. Bell ih je zabrinuto čekao. Čuo je pucnjavu, ali nije znao što se događa.

— Misliš li da će Gregorio sada biti miran? — upita šerifa kad mu objasni da su odnijeli Billyja.

— Ne. U ovome je samo uživao. Neće se smiriti dok ga vojska prisilno ne odvede u rezervat.

Bilo je oko jedanaest sati. Stedman upita Bella:

— Možeš li još neko vrijeme ostati ovdje? Desetak minuta, dok nešto ne obavim?

Bell klimne glavom. Stedman odmah krene Graneros avenijom. Dan je bio lijep. Ulica se kupala u prijedopnevnom suncu. Nije se moglo ni naslutiti da se u ovom lijepom gradu događaju tako ružne stvari.

Stedman se zaustavio pred Sereninom kućom. Ruke su mu drhtale. Osjećao se očajno. Serena je znala da on ne voli njenog brata Petera. Često ga je kritizirao. Njegov besposličarski život bio mu je neshvatljiv.

Serena je izišla na vrata. Bila je zaokupljena šivanjem te su joj usta bila puna pribadača. Rukom mu je dala znak da ude.

— Evo — reče odloživši napola završenu haljinu. — Čula sam pucnjavu. Što se dogodilo?

– Bili smo na sahrani Billyja Pinta. Gregorio nas je sve rastjerao i odnio leš.

Serena se zabrine čuvši ovo, ali mu ne postavi dalja pitanja. Znala je da je šerifov posao vezan s mnoštvom opasnosti.

– Moram razgovarati s tobom, Serena.

– Izgledaš zabrinuto.

– Zbog stvari o kojima ti moram pričati.

– Promijenio si odluku?

– Ne. I ne kanim. Ali možda ćeš je ti promijeniti kad čuješ ovo.

– Dobro. Slušam te – reče ona gledajući ga ravno u oči.

– Riječ je o tvom bratu. Bio je s ljudima koji su prije dva dana objesili Billyja Pinta.

– Ne! Nije mogao biti! – poviče ona.

– Hughie Diggs je sve vidio.

Serenino lice je problijedilo. Oči su joj bile ispunjene strahom pred onim što slijedi.

– Imam posla. Moram nazad u ured. Znam da o ovome želiš u miru razmisliti. Vratit ću se popodne.

– Moraš ga pritvoriti?

Stedman potvrdi. Otišao je što je prije mogao. Nije htio čuti Sereninu plačnu molbu da ga izvuče. Htio joj je dati vremena i sâm na neko vrijeme pobjeći od stvarnosti. U dubini duše nadao se da neće birati između njih dvojice, jer bi to bilo najgore što može učiniti.

Pretpostavljao je da preostalu četvoricu mora što prije pohvatati. Odgađanjem neće ništa riješiti. Serena se već pomirila sa činjenicom da Petera valja strpati u zatvor.

Požalio je što je šerif. Ulazeći u zatvor, mislio je da bi mu

više odgovaralo bilo koje drugo zanimanje. Izbjegao bi time sve neugodnosti koje su sada ugrožavale njegov najintimniji život.

Rufusa Henshawa je uhvatila panika. Cijelu noć nije oka sklopio. Strahovao je pred onim što će mu se dogoditi. Znao je da će svi biti pohvatani ako hitno nešto ne učine. Bit će odvedeni pred sud i Hughiejevo svjedočenje stajat će ih života.

Postojao je samo jedan način da se izvuku iz nevolje. Moglo se očekivati da su Hughie i Redding već sve ispričali šerifu i da je Bell sve čuo. No bez Hughieja i Reddinga kao svjedoka sud neće tek tako povjerovati. Porotu će činiti građani Granerosa. Oni uglavnom mrze Indijance, a to je za osumnjičene velika prilika da se izvuku. Mogao bi iskrsnuti problem ako ih optuže za smrt Hughieja i Reddinga. To bi već bilo teže. Porota to neće pregledati kroz prste.

Njegova žena bila je budna cijelu noć. Zaspala je tek pred zoru. Henshaw je pažljivo izvuкао iz kreveta. Skupio je odjeću i tiho izišao iz sobe. Brzo se obukao i izašao je ne popivši kavu. Htio se naći s Peterom Juddom, Martinom Wattsom i Benom Hurdom. Imao je dobru zamisao i požurio da ga Stedman ne preduhitri.

Poveo je svu trojicu u kanjon Conejosa, prema kolibi u kojoj je živio Billy Pinto. Sunce je već granulo.

– Imam ideju. Svi moramo sudjelovati da bi se to ostvarilo.

Sva trojica su ga sa zanimanjem promatrala.

— Dobro znamo da bismo na sudu mogli imati izgleda ako Diggs i Redding ne budu svjedočili — nastavio je. — Napokon, Billy Pinto je bio Indijanac, a građani ne osjećaju puno simpatija prema njima. Poslije Gregorijevih avantura još manje će im se svidati. Apaši.

Hurd je šutio. Nije mu se sviđao ovaj početak razgovora. Ali Watts reče:

— Ako porota posumnja da smo ih mi ubili, tada će nam biti teže nego što mislimo.

— Razmišljao sam o tome. A što ako ih je Gregorio ubio? To već zvuči razumno. Pretpostavlja se da je pobjegao zato što mu je Billy Pinto bio rođak. Prirodno je da pomisli kako je Stedman strpao krivce u zatvor.

— Dobra zamisao ako je uspijemo izvesti! — zainteresirano je Judd.

— Nema razloga da ne uspijemo. Morat ćemo se danas skloniti da nas Stedman ne uhapsi. Čim padne mrak, možemo se prurušiti u Indijance.

— Kakve koristi od toga? Stedman je zabarikadirao zatvorske prozore.

— I na to sam mislio. Nakon Gregorijeva sinoćnog prepada, svi će potrčati u skloništa ako zapaze da ponovno dolaze. Šerif će sa saveznom šerifom vjerojatno istrčati iz zatvora. Neće razmišljati o tome da moraju zaključati vrata za sobom. Možemo ih zavarati. Dvojica se mogu prišuljati s leđa i upasti u zgradu. Kad uđu unutra, ubit će Reddinga i Hughieja i pob-

jeći prije nego što se šerif snađe i shvati što se događa.

Nekoliko trenutaka razmišljali su o planu. Prvi se javi Judd:

— To bi moralo uspjeti. Uvjet je da šerif i Bell potrče za nama. A što ako se okrenu?

— Neće. Odmah će pomisliti da je Gregorio.

— Što ako se ipak okrenu? — pitao je Judd.

— Onda će to biti posao za onu dvojicu što će im biti s leđa.

Watts i Judd su se složili s planom. Hurd je bio zamišljen, no to nikoga nije zabrinjavalo.

— Predlažem da ovdje ostanemo do mraka. Tada polazimo u Benov dućan. Tamo ćemo se urediti da izgledamo bolje od pravih Indijanaca.

— Kog ćemo vruga ovdje? — pobuni se Judd. — Mogu se i na drugom mjestu skrivati od Stedmana.

— Ne možemo biti sigurni da Gregorio neće doći upravo ovamo — reče Watts. — A to nam sad nikako ne bi išlo u prilog.

— Možete li se svi cijeli dan skrivati od šerifa i biti na sigurnom? Ako i jednog od nas uhvati, plan potpuno propada.

Morali su se razići. Svatko je krenuo na svoju stranu. Jedno ubojstvo je bilo počinjeno. Drugo je svakako moralo biti lakše.

Bilo je nešto poslije dva kad su šerif i Ben podijelili obroke zatvorenicima i sami ručali. Šerif je potom krenuo u potragu za preostalim četvoricom okrivljenih. Kao što je i pretpostavljao, nijednog nije zatekao na svom mjestu. Nije

bio iznenađen. Znali su da im je za petama. No, bio je uvjeren da nisu otišli iz grada. Vjerojatno negdje skriveni smišljaju plan kako da se izvuku.

Odjahao je do Serene prije nego što se vratio u zatvor. Zabrinuo se u kakvom će je raspoloženju zateći.

Dočekala ga je na vratima. U ustima nije imala pribadače. Oči su joj bile crvene, a lice blijedo. Stedman je nelagodno sjeo na rub stolice.

– Hvala ti što si mi dao vremena da o svemu razmislim – reče mu.

On je zahvalno pogleda.

– Ne bih smjela donositi teške odluke, ali drukčije ne ide. On mi je brat, bez obzira na to kakav bio. Učinio je nešto ružno. Pokušat ću mu pomoći, ali neću dopustiti da to razori našu vezu.

Stedman je skočio sa stolice. Osjećao se poput dječaka koji mora zazviždati da bi iskazao svoju radost. Zagrlio ju je dok su joj suze curile niz lice, a tijelo drhtalo. Kad je smogla snage da opet progovori, upitala je:

– Što će biti s njim?

– Ne znam.

– Hoće li ga objesiti?

– Mislim da se to neće dogoditi. U zločin je upleteno šest ljudi. Jedan je mrtav. Nijedan sud ih neće osuditi na smrt zbog vješanja jednog Indijanca.

– Ali svi će u zatvor?

– Jest.

– Koliko dugo?

– Mogao bih pogađati.

– Pet godina? Deset?

– Možda čak manje.

– Bit će mu potreban advokat?

– Da – reče Stedman. Znao je da Serena nema novca za advokata. – Usput ću razgovarati s Howardom. On je jedini advokat u gradu. Vidjet ćemo što možemo oko toga učiniti.

Njene su oči odražavale zahvalnost.

– Mogu li do njega? Htjela bih ga vidjeti.

– Još nije u zatvoru.

– A ostali?

– Samo Redding. Ostali se negdje skrivaju. Morat ću ih uskoro pronaći.

– Postoji li opasnost da on...? – nije bilo neophodno da do kraja kaže. Stedman je znao na što misli.

– Ne brini. Nijedan od njih neće pružiti otpor.

– Objesili su čovjeka – zjeca Serena. – Moraju biti preplašeni i očajni. Svi su u opasnosti. I zato su opasni.

– Ne brini – reče joj na rastanku i ode.

Jahao je pustom dolinom i mislio kako je Gregorio negdje blizu. Vjerojatno neće napasti za dana, ali čim padne mrak, mogli su ga očekivati. U međuvremenu je vjerojatno napao koji ranč. O tome se za sada nije proćuo nikakav glas. Gregorio je, po svemu sudeći, bio zainteresiran jedino za Graneros. Možda je čak i pobjegao iz rezervata zbog Billyjeve smrti. Možda se htio jedino osvetiti ubojicama.

Mark Rulison je proveo noć u paklenim mukama. Osjećao je grižnju savjesti zbog onog što je učinio. Majka s njim nije razgovarala od trenutka kad je otišao Hurd. Pola lica bilo mu

je u rani. Hurd ga je udario jednom, ali je i to bilo dovoljno. Čudio se kako mu nije izbio sve zube.

Odbio je doručak i cijelo jutro ostao u sobi. Tek poslije podne sinulo mu je da mora nešto učiniti. Znao je da će podljutati ako ništa ne poduzme. Nije mogao podnijeti osjećaj krivnje. Susani je učinio veliko zlo. Pobjegao je i pustio da sama snosi sve posljedice. Zbog njene laži jedan je čovjek izgubio život.

Polako se išuljao iz kuće. Pošao je alejom prema Susaninoj kući. Htio ju je vidjeti... Razgovarati s njom... To bi pomoglo.

Gospođa Hurd je otvorila vrata, nije očekivao da će ga tako ljubazno dočekati. Ponudila mu je da uđe.

— Mogu li vidjeti Susan, gospodo?

— Susan je...

— Molim vas, samo na pet minuta.

Oklijevala je. Pomislila je da bi susret s Markom mogao učiniti čudo. Pustila ga je u sobu.

Djevojka je sjedila na podu. Sisala je prst.

— Zdravo, Susan — reče Mark.

Ona ga pogleda. Nije vadila prst iz usta. U njenim očima nije se zapažalo da je prepoznala Marka.

— Susan. Ja sam, Mark...

Ona se okrene kao da u sobi ne postoji nitko osim nje.

Mark je istrčao iz sobe. Tražio je samotno mjesto da se isplače. Učinio je nešto zbog čega će cijeli život ispaštati. Susani se pomračila svijest. Nije ga prepoznavala, nije više ništa znala. Poput djeteta si-

sala je prst. A sve je to bila njegova krivnja.

Razmišljao je o svojoj majci i razjarenom Benu Hurdu kad mu je razbio pola lica. Znao je da se od sada nadalje nitko neće lijepo ponašati prema njemu. Cijeli će ga grad mrziti zbog nesretne djevojke. A bude li još netko ubijen, i za to će ga okriviti.

Naslijepo je teturao alejom. Nije želio susresti majku. Sakrio se u staju. Nije imao mira. Pomahnitalo je hodao. Htio je pobjeći. Htio se sakriti na neko mjesto gdje ga nitko nikad neće pronaći. Učinio je nešto strašno. Više nikad neće imati mira. Pred očima mu je lebdio lik majke. Prezrivo ga je gledala.

Mogao je jednostavno pobjeći iz Granerosa. To bi na kraju bilo najbolje rješenje. Tada se sjetio Gregorija i njegovih Indijanaca. Znao je da su blizu. Zacijelo bi ga htjeli imati u šakama. Prisjetio se nekih priča o tome što Apači rade sa zarobljenicima. Sledio se.

Pronašao je konop. Billy Pinto je također bio obješen. I koju bi bolju kaznu mogao smisliti za sebe.

Drhtao je. Bio je to izlaz. Spas. Bijeg od svega. Nije mogao podnijeti život pun mržnje i prezira. A u budućnosti samo to ga je čekalo.

Zaključao je vrata što su iz staje vodila na dvorište. Osjetio je očajnu želju da još jednom vidi majku i da je zamoli za oprostaj zbog svega što joj je učinio.

Na zidu je bio zabijen klin koji je obično služio za odlaganje uzda i konjske opreme.

Mark je jedan kraj užeta pričvrstio za taj klin, a drugi oko vrata. Stajao je na prstima i skupljao snagu da se objesi.

Iznenada ga je uhvatila panika. Što to radi? Poludio je želeći samom sebi oduzeti život! Nije bilo lako umrijeti. Ako ne može podnijeti okolinu, još postoji mogućnost da se spasi. Može pobjeći iz Granerosa. Sve je bolje nego umrijeti.

Pokušao je olabaviti užu oko vrata. U tom trenutku se poskliznuo. Činilo mu se kao da gubi tlo pod nogama. Zamahnuo je rukama. Konopac se sve više stezao oko vrata. Nije imao dovoljno prisebnosti ni da ga pokuša odvezati. Trzao se cijelim tijelom poput životinje u klopci.

Htio je živjeti. Znao je da ovo ne želi i da svaku drugu kaznu može podnijeti. Bilo je to posljednje što mu je dopiralo do svijesti.

Da se kojim slučajem gospoda Rulinson našla u staji, Mark bi ostao živ.

* * *

Gospoda Rulison je bila nemirna. Osjećala je grižnju savjesti što je prema sinu bila prilično okrutna. Nije mu čak ni pružila priliku da bilo što kaže u svoju obranu. U toku dana nije ga vidjela. Mladić se nije pojavio na doručku ni na ručku.

U sobi ga nije pronašla. Zabrinuto je sišla stubama. Iz staje je začula neobično rzanje konja.

Otvorila je vrata staje. Vrisnula je vidjevši ga obješena. Zateturala je, ali nije izgubila prisebnost. Potrčala je po nož i

prerezala užu. Markovo se tijelo stropoštalo na pod.

Susjedi su dotrčali čuvši njen vrisak. Zapanjeno su gledali. Netko je odmah otrčao po šerifa i doktora Rossa.

Ben Hurd se sakrivao na tavanu svog dućana. Čuo je komešanje pred Rulisonovom kućom.

— Mark Rulison se objesio. Mrtav je — vikala je jedna žena.

Hurd se osjećao tupo. Naslonio se uz zid i buljio u jednu točku. Morao se suočiti s istinom, a to je nakon svega bilo najteže. Bio je odgovoran za još jednu smrt. Najprije Billy Pinto. Zatim Steiner i na kraju Mark Rulison. Nesretni mladić nije učinio ništa loše.

Pitao se kad li će sve to prestati. Da li je Mark posljednji u nizu? Watts, Henshaw i Judd su ga prisiljavali da s njima počini još dva ubojstva čim padne mrak. Ili još više, ako se šerif i savezni šerif ne budu ponašali onako kako su isplanirali.

Hurd je osjećao da ovaj pakao neće dugo izdržati. Na sve drugo će pristati. Zatvor. Vješanje. I sve će biti bolje od upuštanja u novo razbojstvo.

Njegov život više ne može biti spašen. Čak mu neće mnogo pomoći ni ako izbjegne zatvor ili vješanje. Nijedna krivnja nije zaboravljena ako savjest zna za nju. A ona nikad neće zaboraviti da je objesio nedužnog čovjeka i da je odgovoran za ludilo kćeri i smrt njenog momka. Bio je to teret koji će doživotno nositi.

Sišao je s tavana. Gospoda Brackett je izašla iz dućana.

Istrčala je čuvši zapomaganja i jauke iz Rulisonove kuće. Ostavila je za sobom otvorena vrata.

Ben se išuljao kroz stražnja vrata. Požurio je alejom prema zatvoru i ušao unutra.

— Došao sam se predati — reče saveznom šerifu Bellu.

Bell je stajao kraj prozora i gledao na ulicu.

— Sjednite, gospodine...

— Hurd. Ben Hurd.

— Šerif će vjerojatno željeti da razgovara s vama čim se vrati. Možete pričekati.

Ben se svalio u stolicu. Rukama je prekrio lice. Svemu je napokon bio kraj. Već jučer trebao je ovo učiniti. Ili čak prije. No od ovog trena nadalje neće se osjećati odgovornim ako se bilo što dogodi.

Stedman je izišao prije dvadesetak minuta. Vrativši se u ured, izgledao je bolesno. Zamijetio je Hurda i bez ikakvog uvoda grubo rekao:

— Mark Rulison se objesio. Nije mogao živjeti zbog onog što je učinio.

— Znam da nije dovoljno reći da mi je žao. Sve ću vam ispričati.

— Želim da i ti slušaš — reče Bellu. — Bit ćeš mi potreban svjedok.

Bell klimne glavom.

— Slušam vas, gospodine Hurd — nastavi.

— Susan je te večeri dugo ostala na paši s kravom. Zabrinuo sam se i pošao da je potražim. Nakon duljeg hodanja čuo sam njen glas. Kad sam je pozvao, jedan čovjek je istodobno skočio i pobjegao. Razljutio sam se. Gospodine Stedman, svaki otac bi podjednako reagi-

rao. Mislim da se djevojka našmrt preplašila. Rekla mi je da ju je Billy Pinto htio silovati.

Nastala je šutnja. A tada Ben Hurd reče više za sebe:

— Indijanac! Da je bilo tko drugi, vjerojatno ne bih ništa poduzimao dok se vi ne vratite. Ali Indijanac! A Susan je tako mlada i prije toga nitko je nije ni taknuo. — Zamišljeno je zastao. — Ili sam samo ja tako mislio.

— Samo nastavite, gospodine Hurd.

— Pošao sam do prijatelja. Rekao sam im što se dogodilo. Odmah smo krenuli i pronašli Billyja na spavanju.

— Zar vas nije iznenadilo što je bio u svojoj daščari i mirno čekao da se pojavite, pošto je...

— Nisam mogao tako razmišljati. Izvukli smo ga iz kreveta. Indijanac je nešto govorio jezikom koji nismo razumjeli. Nije čak ništa poricao.

— Poricao je, gospodine Hurd, ali ga niste razumjeli. Bio je toliko uplašen da je zaboravio svaku riječ na engleskom.

— Kad smo ga dovukli do vješala, ja sam otišao po konja.

— I tada vam se Judd priključio?

— Njemu je trebalo malo zabave, mislim.

— Zabave! — reče Stedman.

— Da li su ostali znali da ga zaista namjeravate objesiti? Ili su mislili da ga samo želite na smrt preplašiti?

— Ne znam što su mislili. Ali rekao sam da ću ga objesiti. Redding nas je pokušao spriječiti, ali mu nije pošlo za rukom.

Stedman iz ladice izvuče

komad papira i pruži ga Hurd.

— Napišite sve to što ste rekli, gospodine Hurd. I imena ljudi koji su vam pomagali.

Hurd ga posluša. Počeo je pisati sitnim urednim rukopisom kao da daje izvještaj o poslovanju svog dućana a ne o počinjenom ubojstvu. Kad je završio, Stedman mu reče:

— U redu je, a sad nastavite. Hurd ustane.

— Još nešto. Ostali se neće predati. Rekli su da će ubiti moju ženu i kćer ako ih izdam. Morate ih zaštititi.

— Idem do njih čim vas smjestim u ćeliju. Negdje ćemo ih morati smjestiti sve dok ne pohvatam onu trojicu.

Stedman ga povede iz ureda. Kad se našao u ćeliji, nije smogao snage da pogleda Reddinga i Hughieja Diggsa. Legao je na krevet i okrenuo se prema zidu.

Stedman se vratio u ured.

— Postaje sve gore. Žao mi je Marka Rulisona. Nije učinio ništa zbog čega bi morao izgubiti život. Nije smio pobjeći, ali ni mi se nismo bolje ponašali u njegovim godinama. No, sad moram po Hurdovu ženu i kćer. Sumnjam da će ih napasti, ali ne želim riskirati. U ovom gradu više ništa nije sigurno.

Bila su četiri sata popodne. Jahao je prema Hurdovoj kući razmišljajući kako su se dogodile gotovo nemoguće stvari u protekla dva dana.

Pokucao je na stražnja vrata. Nitko mu nije odgovorio. Pomislio je da se gospoda Hurd i Susan odmaraju.

Otvorio je vrata i ušao.

— Ima li koga? — upitao je.

Nitko se nije javljao. Zabrinuto je krenuo kroz sve sobe. Kuća je bila pusta, ali nije bilo znaka prepada. Vjerojatno su ona trojica rekla da ih šalje Hurd te su žene dobrovoljno krenule s njima.

Nije vjerovao da bi im mogli učiniti bilo kakvo zlo, ali nije htio riskirati. Požurio je prema Graneros aveniji. Navratio je u svaku radnju i zatražio da jedan muškarac s oružjem dođe u njegov ured. Istu je poruku ostavio i u salunu. Vrativši se u zatvor, rekao je Bellu da je organizirao skupinu ljudi da mu pomognu pronaći nestalu ženu i njenu kćer. Napunio je zatim svoj revolver i ponovno izašao na ulicu.

Vani je već čekalo nekoliko ljudi. Stedman im ukratko reče što se dogodilo.

— Ben Hurd se predao. Prije njega i Curtis Redding. Otkrili su imena ostalih sudionika: Martina Wattsa, Petera Judda, Rufusa Henshawa. Nesreća je u tome što su ova trojica otela gospodu Hurd i njenu kćer. Zele prestrašiti Hurda i začepiti mu usta. Potrebna mi je vaša pomoć. Moramo pretražiti svaku kuću, staju i obor.

Muškarci su se rasporedili. Svaka skupina je dobila po jednu ulicu. U gradu nije bilo puno kuća i za jedan sat sve su mogli pretražiti.

Nadao se da u međuvremenu ona trojica neće činiti dalje gluposti. Šerif ih je dugo poznavao. Nisu to bili okorjeli kriminalci već poštteni građani.

Ali ti poštteni građani su prije dvije noći objesili Billyja

Pinta. Zbog njih je i nedužni mladić izgubio život.

Zabrinuto je krenuo Graneros avenijom. Pratio je muškarce što su pretraživali ulicu. Držao je revolver objema rukama.

VII

Bijelci su s omalovažavanjem gledali na Indijance i njihov način života. Tvrdili su da su divljaci i da ne poznaju nikakvih osjećaja. Kružile su priče da nemaju poštovanja prema svojim ženama i da bi ih bez griznje savjesti prodali za jedno piće. Držali su stoga da ih treba ili istrijebiti ili civilizirati. Ali se nitko od tih bijelaca nije potrudio da shvati Indijance i njihovu kulturu, koja je bila na mnogo višem stupnju razvoja. Bijelci su bili jedino zainteresirani za ogromne površine zemlje koju su po svaku cijenu htjeli oteti.

Gregorio nije bio divljak. Vrlo dobro je govorio engleski i španjolski. Bio je pismen, a što je najvažnije, razumio je bijelce i način na koji oni razmišljaju.

Billy Pinto mu je bio nećak, sin njegovog brata. Istina je da su Billyja najurili iz plemena jer je bio ograničene pameti, no još je bio njihov. Gregorio je znao na koji su ga način bijelci ubili. Njegova je dužnost bila da ga osveti. Istodobno je to bila prilika i povod da iskali duboku mržnju prema okrutnim bijelcima. Postojala je opasnost da ga uhvate i pošalju u zatvor na Floridu, ali se još mogao izvući.

Prije svega htio je pohvatati ljude koji su objesili Billyja

Pinta. To je značilo da će svaki od njih poželjeti smrt dođe li u Gregorijeve ruke. Nije namjeravao napadati Graneros kao grad. Zanimali su ga određeni ljudi.

Kad je završio sahranu posmrtnih ostataka Billyja Pinta, Gregorio je sa sedmoricom suplemenjaka krenuo u akciju. Žene i djeca nisu bili s njima. Ostavili su ih u skloništu tridesetak milja dalje od grada.

Jahali su prema manjem ranču smještenom nedaleko od Conejosa. Zaustavili su se u kanjonu i čekali. Nedugo zatim jedan čovjek je izjahao iz obora. Gregorio je dao znak svojim ljudima i ranč je za trenutak bio opkoljen. Čovjek nije mogao pobjeći. Zgrabio je pušku, ali se istodobno predomislio. Gregorio je prilazio s uperenim revolverom.

— Želim da učiniš nešto za mene. Ako to dobro obaviš, neću te ubiti — reče Gregorio.

Čovjek klimne glavom. Nije se iznenadio čuvši da Indijanc govori engleski.

— Što želiš? — upita.

— Ideš s nama u Graneros. Reći ćeš da ću napasti grad ako mi ne kažu tko je ubio Billyja Pinta.

Čovjek se zvao Jeff Brower. Bio je uplašen zbog sudbine svoje obitelji.

— Dobro — s olakšanjem će Brower. — Ali ne znam da li će to učiniti.

— Onda ih nagovori, bijeli čovječe. Inače ćemo se vratiti do tvoje kuće. Znaš što ćemo učiniti s tvojom obitelji.

Brower problijedi. Nije bilo korisno da ih moli. Na taj na-

čin se s Apašima ništa ne postiže, posebno s Gregorijem, kojeg je prepoznao po slikama iz novina.

Kolona je krenula prema Granerosu s Gregorijem na čelu. Odmah iza njega išao je Brower. Nisu pokazivali poseban oprez, no bilo je očigledno da im ne može promaći nijedan sumnjiv pokret.

Brower nije vjerovao da će se izvući. Mogao je ostati u gradu i ne vraćati se više na ranč, ali bi time poslao ravno u smrt ženu i jednogodišnjeg sina. Gregorio će se osvetiti ako mu ne donese odgovor.

Brower je bio srednjih godina. Veći dio života proveo je u ovom kraju. Nekoliko puta borio se protiv Apaša. Mogao je reći da je bio prilično sretan i svaki put se za dlaku izvukao...

Oženio se prije dvije godine. Žena mu je Meksikanka, dvadeset godina mlađa od njega. Smatrao je da je prava sreća što je pristala da se uda za njega. Volio ju je koliko može voljeti usamljeni čovjek. Sina je obožavao više od bilo čega na svijetu.

Bio je očajan i prestrašen zbog njih dvoje. Morao je nešto učiniti da bi nadmudrio Gregoriju. Ali nije htio riskirati da izgubi ženu i dijete.

Gregorio ga je doveo do početka grada.

— A sad učini onako kako sam ti rekao. Nadam se da ti ne moram posebno naglašavati što će se dogoditi tvojoj obitelji ako učiniš neku glupost.

— Možda ću morati pričakati neko vrijeme. Znaš kakvi su bijeli ljudi. Moraju sve pre-

tresti prije nego što se odluče.

— Čekat ću dok ne zađe sunce.

Brower je krenuo. Nije htio galopirati da Gregorio ne pomisli kako želi pobjeći. Prošao je pored vješala i tek sada zapazio da su bila zapaljena. U kasu je nastavio sve do zatvora. Okrenuo se i pogledao prema mjestu gdje je ostavio Indijance. Nije ih više bilo.

Privezao je konja i ušao u šerifovu sobu.

— Nosim poruku od Gregorija. Traži da mu izručite ljude koji su ubili Billyja Pinta, i to prije zalaska sunca. Ako to ne učinite, rekao je da će ubiti moju ženu i sina.

Stedman nije očekivao ovakav zaplet. Ljudi su uzaludno pretražili cijeli grad ne našavši nikakva traga one trojice ni Hurdove žene ni kćeri. Nije znao da li ih netko skriva u gradu ili su potražili sklonište izvan Granerosa. Bilo je nemoguće da pretražuju svaki tavan, podrum i svaku sobu po kućama. To bi oduzelo mnogo više vremena, a sada je svaka minuta bila dragocjena.

Gregorio je postavio ultimatum. Građani su znali što to znači za sve njih. Više zacijelo neće imati samilosti prema bjeguncima.

— Moramo sazvati zbor građana. Odlučit ćemo što da učinimo. Do sada nismo uspjeli pohvaćati ubojice, osim one dvojice u zatvoru.

Brower je znao da je pitanje glupo, ali ga ipak postavi: — Hoćeš li ih izručiti Gregoriju?

— Znaš da to ne mogu učiniti — odgovori Stedman.

— Što da onda učinim? Re-

kao je da će mi ubiti ženu i sina!

— Poslao sam brzojav da pošalju vođ konjice. Možda stignu na vrijeme.

— A što ako ne stignu?

— Onda ćemo formirati odred dobrovoljaca i krenuti na tvoj ranč.

Brower je znao da ga šerif samo pokušava utješiti. Na njegov ranč ionako ne bi stigli na vrijeme. Gregorio bi ih vidio i preduhitrio. Ranč bi se ubrzo našao u plamenu, a žena i sin bili bi mrtvi.

Stedman je izišao iz ureda. Popeo se do kupole i zazvonio na sva zvona. Ljudi su potrčali na ulice. Većina je, očekujući Gregorija, nosila puške. Kad se i posljednji građanin našao na ulici, Stedman je povikao:

— Dobili smo ultimatum od Gregorija. Za deset minuta sazivam zbor u gradskoj vijećnici.

Sišao je stubama. Brower je stajao ispred zatvora. Znao je da ništa više ne može spasiti njegovu obitelj. Šerif je činio sve što je u njegovoj moći, ali je i to bilo uzaludno. Zapravo je protiv svoje volje sazivao zbor. Znao je da će doći do žučnih rasprava i nesuglasica. Neki će tražiti da se učini kako je naredio Gregorio, a drugi će biti isključivo protiv izručenja Billyjevih ubojica.

Jedno je bilo sigurno: Stedman nikad neće pristati da Gregoriju izruči dvojicu zarobljenika koje je čuvao u zatvoru. Ostala trojica se ionako ne bi dobrovoljno predala.

Pogledao je prema sjeveru. Sunce je bilo prilično nisko. Pogledao je na sat. Bilo je pet sati popodne. Nije se mogao sjetiti kad točno zalazi sunce.

Postojala je samo jedna mogućnost o kojoj je mogao razmišljati. Trebalo je na neki način zavarati Gregorija i spriječiti ga da prije noći napadne Browerov ranč.

Ljudi su u skupinama ulazili u gradsku vijećnicu. Svi su bili zabri-

nuti. Znali su da ih šerif ne bi sazi-
vao da nije u pitanju ozbiljan problem.

— Gregorio je poslao poruku po Broweru — reče Stedman kad su se svi okupili. — Ako mu ne izručimo ljude koji su objesili Billyja Pinta, napast će grad. A prije toga ubit će Browerovu ženu i sina.

— Želiš reći da naše ljude moramo predati ušljivom divljaku!? — povikali su.

— Nisam to rekao. Gregorio je postavio ultimatum. Mislim da imate pravo znati za to. Ali nećemo mu izručiti nijednog čovjeka. Gregorio čeka do zalaska sunca, a poslije toga možemo očekivati njegov napad. Jednu stvar imajte na umu: Gregorio ima sa sobom samo sedam Indijanaca. Zato nema razloga da se bojimo.

Šerif se povukao. Nije želio slušati dalje komentare. Znao je da će neki ljudi glasati da se izruče ubojice Billyja Pinta, ali ga ta mišljenja više nisu zanimala.

Brower je čekao na ulici.

— Mislim da nema smisla da se vraćaš tek da bi rekao Gregoriju da ne pristajemo na njegov zahtjev. Ubio bi te na licu mjesta i vjerojatno naredio da ubiju tvoju obitelj.

— Što onda da radim? — očajno će Brower.

— Zavarat ćemo Gregorija. Nekoliko ljudi poći će mu u susret. Izgledat će kao da šaljemo ubojice. A za to vrijeme, dok bude čekao našu odluku, Gregorija neće zanimati tvoja obitelj. Naši će ga ljudi zavaravati što god dulje budu mogli, a ti i ja ćemo, čim se smrači, zaobilaznim putem odjahati do tvog ranča i odvesti ženu i dijete.

Browerovo lice je zadrhtalo od sreće. Činilo mu se da još ima spasa za njegove najdraže.

Stedman se vratio u gradsku vijećnicu. Saopćio je ljudima svoj plan. Nastao je žamor. — Potrebna mi je vaša pomoć. Šestorica jahača. Ostali mogu kućama. Budite spremni na napad. Ako se Gregorio slučajno pojavi u Granerosu,

razniji ćemo ga u sto komada – vikao je Stedman.

Istupilo je nekoliko dobrovoljaca. Stedman ih povede na stranu i u Browerovoj prisutnosti obavijesti ih o planu. A zatim krene do najamne staje i odabere dva najbrža konja. Ljudi su žurno odlazili kućama spremajući se za obranu grada.

VIII

Sunce je već bilo nisko na zapadu kad je Stedman skupio ljude i odlučio krenuti u susret Gregoriju. Prije odlaska rekao im je:

– Trojica neke drže ruke na leđima tako da izgleda kao da su svezani. Ostali neka jašu ispred. Rekao je da će čekati do zalaska sunca. S malo sreće, uspjeh ćemo. Bitno je da vas vidi kako dolazite. Krećite se što je moguće sporije. Kad se susretnete s njim, već će biti prilično mračno. Pazite na govor. Gregorio razumije engleski. Pregovarajte s njim koliko god možete, ali pazite da vas ne prisile da se odmah predate. Kad otkrije da je klopka, otvorite vatru na Indijance. Pokušajte uhvatiti živog Gregorija.

Ljudi su klimnuli glavom u znak da su razumjeli. Pravili su raspored tko će biti zarobljenik a tko pratnja. Stedman je prešao ulicu i uputio se prema zatvoru. Bell je stajao na ulazu i čekao.

– Nismo pronašli Wattsa, Henshawa ni Judda. Siguran sam da su s njima Hurdova žena i kći. Kad odem, sve zaključaj i nikoga ne puštaj osim mene.

– A ako pokušaju provaliti unutra? – upita Bell.

– Ne mislim da će to pokušati, no tko god pokuša napasti zatvor, ne oklijevaj, odmah pucaj! Ubij ih!

Stedmann je imao puno povjerenja u Bella. Znao je da će pošteno izvesti što god da mu kaže. No nije vjerovao da bi moglo doći do provala zatvora. To građani nikako ne bi dopustili. Već su bili razbješnjeni bezobzirnim vješanjem Bil-

lyja Pinta, jer to je navuklo ponovni bijes Gregorija i njegov povratak u Graneros. Preostala trojica očigledno ne bi uživala simpatije građanstva da bilo što pokušaju.

– A sad pokret! – poviče prema dobrovoljcima. – Držite se ceste tako da vas stalno možemo imati na oku.

Gledao je zatim kako odmiću Graneros avenijom prema mostu. Razmišljao je o Gregoriju, koji će, vidjevši kolonu, pokušati provjeriti nije li to možda neka klopka bijelaca. Gregorio je dobro poznavao ove ljude, znao je kako misle i očito će se iznenaditi kad vidi da bijelci žele izručiti svoje ljude Indijancima, bez obzira na to o kojima zločincima je riječ.

Stedman se neprimjetno povukao s Browerom. Htio je da što manje ljudi registrira njegov odlazak iz grada. Nikad nije znao da li su Indijanci negdje postavili tajnu stražu. Svaka neopreznost sad ga je zato mogla skupo stajati, jer ni s rođenim sugrađanima nije mogao računati. Što manje ljudi ga vidi, to bolje za sve njih.

Ovaj put nije htio riskirati. Namjeravao je što prije stići do Browerovog ranča, povesti njegovu ženu i dijete i vratiti se u grad. Kad Indijanci shvate da su izigrani i nahupe na grad, ljudi će ionako pomisliti da su došli po ubojice Billyja Pinta.

Postajalo je sve mračnije dok se na nebu nisu napokon pojavile zvijezde. Stedman je išao iza Browera, koji je bolje znao put prema svom ranču.

Činilo se da nijedan od njih ne želi razmišljati o svim mogućim neugodnim nepredvidivostima što ih mogu zadesiti na ovom putu. Brower je u svakom slučaju imao za to jačeg razloga.

Vrijeme je brzo prolazilo. Dva su jahača bez zaustavljanja jurila kroz noć. Ubrzo se u daljini pojavilo svjetlo. Bilo je sve veće što su se više približavali ranču. Neda-

leko od kuće Brower se okrene i prošapta:

— U oboru su tri konja. Jedan je bijeli. Tog ne uzimaj. Izvedi ostala dva. Zamijenit ćemo ih jedino ako moramo prestizati Indijance.

Stedman ništa ne odgovori. Kad su ušli u dvorište, svjetla su se iznenada pogasila.

— Maria! Ne boj se, to sam ja! — poviče Brower. — Uzmi Buckyja i idemo svi u grad.

Browerova žena nije znala da su ga dočekali Indijanci kad je izlazio iz kuće. No, pretpostavljala je da se nešto moralo dogoditi, jer se nije vratio u uobičajeno vrijeme. Brower skoči s konja i potrči u kuću. Stedman produži prema oboru. Uzeo je uže što je visilo na ogradi i ušao unutra. Dok je uhvatio konje i stavio im sedla, Brower je doveo ženu i dijete.

— Ne idi ravno prema gradu — reče mu Stedman. — Lako možeš naletjeti na Indijance.

Brower je skočio u sedlo. Žena je sjedila iza njega. U galopu su pojurili, ne štedeći konja.

Brower se zaustavio ispred hotela. Pomogao je ženi da sjaše. Dijete je već odavno bilo zaspalo. Sad ga više ništa nije moglo prestrašiti. Bio je u nekom drugom svijetu i lice mu je blago podrhtavalo.

— Uzmi sobu u hotelu — reče mu Stedman. — Ja ću se pobrinuti za konje.

Odmah je mogao vidjeti da su ljudi poslušali njegove upute. U gradu je sve bilo spremno. Prozori su bili načičkani glavama i puščanim cijevima.

Dave Lockman je također bio na svom mjestu. U rukama je imao dvocijevku.

— Znam, Browerovi konji — reče prije nego što je šerif otvorio usta.

Stedman se okrene i žurno krene prema zatvoru. Bio je, na kraju, sretan što se vratio u grad prije Gregorijeva napada.

Henshaw, Martin Watts i Peter Judd su proveli poslijepodne u jed-

noj rupi u istočnom dijelu grada. Zapravo, bilo je to zapušteno mjesto u predgradu koje nitko nije pretraživao.

Kad se smračilo, Henshaw se izvukao van da izvidi što se događa u gradu. O tome je ovisila njihova budućnost i svi dalji planovi. Pažljivo se probijao prema središtu grada. U polumraku je vidio kako skupina konjanika odmiče Graneros avenijom. Prešli su most i nastavili put u nepoznatom smjeru. Zamijetio je da su trojica imala ruke na leđima.

Ali nije zapazio da Stedman i Brower odlaze u suprotnom smjeru. Budući nije bio upoznat s Gregorijevim ultimatumom, mogao je tek nagadati što se događalo.

Dulje vremena stajao je uz jednu zgradu u Graneros aveniji i promatrao prizor. Grad je očito bio spreman za Gregorijev dolazak. Nije jedino mogao razabrati razlog zašto je ona skupina izjahala iz grada. Tek je jedna ideja tinjala u Henshawovoj glavi: da građani možda žele pregovarati s Indijancima.

Ako se ne uspiju nagoditi, grad će ih spremno dočekati. Henshaw se polako udaljio prema skloništu. Ostali su znatiželjno čekali. Svjetiljka je bila upaljena kad se vratio. Zrak je mirisao na duhan i petrolej.

U nekoliko riječi objašnio je što se događa u gradu. Hurdova je žena sjedila u jednom uglu i preplašeno ih gledala. Susanino raspoloženje se nije mijenjalo. Prazno je gledala u stvari i ljude oko sebe. Izgledala je kao da ništa ne zna i kao da je ne zanima što se događa oko nje.

— Nema smisla da razmišljamo o našem planu — reče Henshaw. — Stvari su se promijenile. Ne znam, no najbolje je da se vratimo u grad i vidimo... možda nešto iskrсне...

— A one? — upita Judd. — Što ćemo s njima?

– Ostavit ćemo ih ovdje. Vrata se otvaraju prema van. Možemo ih nekako zatrpati da ne mogu otvoriti.

Činilo se da se ostala dvojica slažu s novim prijedlogom. Hurdova žena je bila sretna što odlaze. Nije se protivila, nije imala nikakvih pitanja.

Prerušavanje u Indijance više nije dolazilo u obzir. Ljudi su bili spremni i naoružani i svakako da ne bi stigli daleko od Graneros avenije. Ubili bi ih kao prave Indijance. Ne bi uspjeli do zatvora da ubiju onu dvojicu. To je bilo očigledno.

– Imaš li na umu nešto pametnije? – upita Judd.

Henshaw po prirodi nije bio šaljivdžija, no sad mu nije preostalo drugo već da se zabavlja na vlastiti račun.

– Ako se zdravo razmisli, imam mnogo ideja o životu i oko njega. Ovaj put sakrit ćemo se u aleji iza zatvora. Ako Gregorio napadne grad, a po svemu sudeći to će uskoro i učiniti, ušuljat ćemo se i makar podlo izvesti naš plan. Treba samo malo pameti i strpljenja. Netko će zabaviti šerifa, a netko obaviti onaj glupi posao u ćeliji.

– A tko će obaviti taj glupi posao? – upita Judd.

Henshaw je znao da ne može računati na Judda. Isto tako bilo je jasno da se Martin Watts ne može poistovetiti s hladnokrvnim ubojicom. Imao je i suviše rastrgane živce.

– Prepustite to meni – reče. – Jeste li to htjeli čuti?

Judd nešto promrmlja u tami. Henshaw reče:

– Onda predlažem da odmah zauzmemo položaje. Nema načina da saznamo kad zapravo počinje Gregorijev napad.

IX

Oko devet krenuo je u šetnju Graneros avenijom. Htio se uvjeriti da su svi spremni i na svojim mjestima.

Hotelsko predvorje bilo je prepuno žena i djece. Kad su se muškarci povukli na svoja mjesta, bilo im je najsigurnije da se ovdje smjeste.

Nešto ga je mučilo. Nešto nije bilo u redu, premda u prvi mah nije bio svjestan na što zapravo misli. Bila je to zapravo neka sumnja. Gregorio nije bio glup. Ne samo da je razumio i govorio engleski, već je znao na koji način razmišljaju bijelci. mogao je predvidjeti svaku njihovu reakciju.

Morao je znati da ga građani Granerosa čekaju u zasjedi. Unatoč tome, mogao se ipak odlučiti da drsko krene u napad samo da bi pokazao svoju nadmoćnost ili, više od toga, želju da se osveti.

Bilo je vjerojatno da će njegov napad ovaj put biti drukčiji nego što je predviđeno. Ali kakav? I kako da Stedman organizira obranu? Ne može čak ni zamisliti kako će sve to izgledati!

Zalupao je na zatvorska vrata. Bell se oglasi iznutra upitavši tko je. Trenutak poslije otvorio je vrata.

– Već kasne – reče Bell.

– Volio bih da je istinita ona priča da Indijanci nikad ne napadaju noću – reče Stedman.

– Misliš da će biti tolika budala i učiniti onako kako mi to zamišljamo?

– Ne, osim ako ne želi pokazati da prezire i potcjenjuje bijelce.

– Što ćemo onda?

– Čekati.

– Možda će se prišuljati sa svojim ljudima sa svih strana. Indijanci vole takav napad.

– Znam. Ali što sada možemo učiniti? Da pošaljem jednu patrolu u izvidanje što nam spremaju, ubili bi ih.

– Znam samo jedno. Treba ga pronaći prije nego što se on odluči da pronađe nas. Kad bih mogao ubiti Gregoriju, s ostalima ne bi bilo muke. Mislim da bi se obezglavljeni povukli prema rezervatu. Napokon Billy Pinto nije bio njihov rodak.

– Idem s tobom – reče Bell.

– Netko bi morao ostati ovdje. Ona trojica još žele ubiti naše zatvorenike.

– Sâ m nećeš uspjeti.

– Ni ovi ovdje neće preživjeti ako ih ostavimo same u ćeliji.

Bell nevoljko klimne glavom. Stedman uzme dvocijevku i napuni je. U džepove je stavio dovoljno municije.

– Budi stalno zaključan – reče na odlasku. – Ako pokušaju provaliti, ne oklijevaj, pucaj.

Pošao je prema zapadu, odakle je puhao vjetar. Znao je da će Gregorio na to računati ako se odluči da zapali grad. Vjetar će mu obaviti pola posla.

Vatra mu je pokazala gdje se nalaze Indijanci. Krenuo je u tom smjeru. U daljini je vidio niz plamenih jezika. Uz svaki je jasno mogao vidjeti po jednog Indijanca, a malo dalje i konja.

Pitao se za koliko vremena će se vatra proširiti na grad i zahvatiti sve kuće, staje, sve što su ovi ljudi tako mučno stjecali?

S puškom u rukama počeo je trčati. Iznenada je u neposrednoj blizini opazio dva konja. Bili su preplašeni i uznemireni zbog dima. I samo to ga je spasilo, jer bi inače konjanici prvi spazili Stedmana. Zagrmio je, ni sâ m ne znajući što mu znači to upozorenje.

– Gregorio! Bacite oružje!

Nijedan od Indijanaca nije poslušao. Okrenuli su se prema njemu. I sigurno bi ga u trenu pregazili samo da su konji bili poslušniji.

Stedman otvori vrata. Bio je toliko brz da su gotovo istodobno oba konja zateturala. Gregorijev je, izgubivši ravnotežu, prsima zastrugao po zemlji. Drugi se našao na koljenima, ostao tako nekoliko sekundi, a potom se prevrnuo na jednu stranu.

Stedman je prišao nekoliko koraka bliže. Nije mu u prvi bilo jasno da li je pogodio Gregorija. Nije ga čak ni vidio. Bio je očito sakriven iza konja. U trenutku kad je ponovo povukao obarač, isto-

dobno je zagrmio pucanj s druge strane. Osjetio je bol u nozi i pao na zemlju.

Gledao je, ne vjerujući kako se iz rane na nozi slijeva mlaz krvi. Bio je, dakle, ranjen. Nije uspio uhvatiti Gregorija i za nekoliko minuta vatra će se rasplamsati, a to je značilo najcrnji kraj.

Praznu pušku upotrijebio je kao štaku. Nije imao vremena da je napuni. Ustao je na noge. I razbješnjen poput ranjene zvjerke počeo se vući u mračni zaklon.

Krajičkom oka zapazio je munjevit pokret. Nije morao okretati glavu. Znao je da je Gregorio ostao bez puške kad je konj pao na zemlju. Ali imao je nož.

Šerif je imao vremena učiniti još nekoliko spasonosnih pokreta. Gregorio mu je bio za petama. Osjetio je neku toplinu u ledima i toplu krv pod košuljom. Ali više nije imao vremena da razmišlja o smrtonosnoj opasnosti. Nije se smio pomiriti sa činjenicom da će u toj pustoš aleji, nadomak grada, ostati bez kapi krvi i, ne spativši grad, umrijeti od Indijančeve ruke. Svaku drugu misao i svaki osjećaj nadvladao je nagon star koliko i ljudska vrsta, a to je borba za goli život.

Dočepao se ograde i naslonio se na nju ramenom. Podigao je pušku i usmjerio prema Gregoriju, čije su oči zakrvavljene blještale na odsjaju vatre iz daljine.

Oštrica noža zacvilila je udarivši u cijev puške. Ublažen je zamah, ali je ipak ostao rez na Stedmanovoj ruci. Stedman je znao da njegova obrana neće biti dovoljna. Gregorio je imao još sedmoricu Indijanaca, koji su morali čuti pucnjavu. Vjerojatno su već trčali prema njima.

I prije nego što je ovaj uspio povući nož, svom snagom ga je udario puškom po ramenu. Ruka je nemoćno klonula, a zakrvavljeni nož pao na zemlju. Gregorio je ostao ukočen. Gledao ga je ravno u oči. Trebalo je nekoliko djelića se-

kunde da donese odluku, da se baci na nož ili ne.

Mogao se, osim toga, jednostavno povući i pričekati dok ne stignu njegovi ljudi. Ali to nije bilo u njegovoj prirodi. Bio je to jedan od tisuću ljudi, divljih i razjarenih u ovoj divljoj zemlji koja im je bila tako nepravedno oduzeta. U njemu je sada živjela gola životinja s ljudskim obličjem. Kratko je oklijevao, a zatim se bacio prema nožu. Ovo je bila gola borba za opstanak, a čovjek pred njim – tek neprijatelj.

Stedman je bio sav obliven krvlju. Svu težinu tijela prebacio je na zdravu nogu. Objema rukama držao je pušku. Gregorijeva ruka je bila nadomak drška noža. No prije nego što je uspio podići ruku i usmjeriti krvavu oštricu, Stedman je zamahnuo puškom. Indijanac se našao na zemlji razbijene glave.

Gregorio je bio mrtav, a Stedman ranjen i razoružan. Okrenuo se prema Indijancima koji su trčali prema njemu.

Iz Graneros avenije čuo je pucnjavu i povike što su svake sekunde bivali sve bliži i razgovjetniji.

A tada se šestorica preostalih Indijanaca našla u njegovj neposrednoj blizini. Oči su im bile uperene u mrtvog Gregorija. Stedman se pitao da li će ga ubiti ili će shvatiti da ih ovaj put prati zla kob i da je najbolje da se povuku?

Prošlo je tek nekoliko sekundi, no njemu se činilo da je u pitanju cijela vječnost. Potpuno je pritajio dah dok su se šestorica Indijanaca udaljavala prema konjima.

Građani Granerosa sad su već pristizali. Zvono s kupole počelo je odjekivati na sve strane. Stedman se oslonio na pušku i s malo snage što mu je preostalo uputio se prema zatvoru. Građani su trčali na sve strane pokušavajući pogasiti vatre što su već zahvaćale obližnje zgrade.

Vrata zatvora bila su otvorena. Brava je bila razvaljena revolverskim metkom. Stedman je krenuo

unutra. Bio je slab i iscrpljen. Svakog trenutka očekivao je da će se stropoštat na zemlju, ali ipak nije htio odustati.

Bell je sjedio za stolom. Lice mu je bilo obliveno krvlju. Vrata ćelija bila su također razvaljena. Bellov revolver je bio na podu, tik uz stopala. Stedman se s mukom sagne i podigne ga.

Preostalo mu je jedino da čeka. Znao je da će ona trojica morati izići kroz vrata kroz koja su i ušli. No, do tada će Hurd, Redding i Diggs biti mrtvi.

Koraknuo je naprijed. Revolver je bio u ruci, prst na obaraču. Trenutak je čekao. Čuo je nerazgovjetno mumljanje i ženski povik na vratima. Okrenuo se. Bila je to Serena. Znao je da neće moći čekati vidjevši je kako stoji i gleda ga. Ako se bilo koji od one trojice pojavi, Serena će biti prva na nišanu.

Zaboravivši na bol u nogama i na njeno zapomaganje, okrenuo se prema ćelijama. Noga mu je otkazala i gotovo je pao na pod.

Judd i Martin Watts stajali su na hodniku. Henshaw je bio u Hurdovoj ćeliji. Henshaw je držao revolver uperen ravno u Hurda. Znajući da je potreban djelić sekunde da ovaj bude mrtav, Stedman zagrmio:

– Henshaw!

Henshaw se munjevito okrene. Judd i Martin Watts pojure hodnikom. Krajičkom oka Stedman spazi Reddingovo prestravljeno lice. Ukočeno je stajao nasred ćelije. Hughie Diggs je čučao u uglu. Pokušavao je biti malen i neprimjetan.

Stedman je podigao revolver, ali nije mogao pucati. Hurd je također bio na nišanu. Znao je da za njega gotovo nema spasa. Svakog trenutka iz Henshawovog revolvera mogao je zagrmiti smrtonosan pucanj.

Bilo mu je krivo što je oklijevao. Sada je bilo kasno. I njegov vlastiti život visio je na niti.

Tada Hurd iznenada munjevitim

pokretom udari Henshawa. Revolver opali, ali u drugom smjeru. Metak zahvati Judda što je čučao u uglu na hodniku.

Henshaw se istrgne i još jednom opali. Hurd je dobio metak ravno u čelo. Pao je na zemlju i ostao nepomičan. Henshaw je još jednom pokušao. Ovaj put je mislio na Stedmana.

Stedman je bio brži. Henshawovo tijelo palo je preko Hurdvog. Još je ostao samo Watts! Podigao je ruke i izbezumljeno povikao:

— Za boga, ne pucaj! Predajem se!

Stedman mu revolverskom cijevi pokaže prema otvorenim vratima ćelije. Watts zatetura unutra. Gotovo da je pao preko leševa, no uspio se dočepati ležaja. Sjeo je i počeo drhtati. Stedman se dovuče do vrata i zaključa ih.

Okrenuo se i pogledao prema uredu. Serena je stajala na vratima i tupo gledala bratovo mrtvo tijelo. Stedman je kleknuo i opipao Judov puls. Nije ga osjetio.

Nije znao koliko je ona od svega vidjela. I da li je mislila da joj je on ubio brata. Pogled joj je bio ukočen i prestrašen. Ali kad ga je napokon pogledala, shvatio je da od svega na svijetu u tom trenutku najviše brine zbog njega. Vidjevši ga živog,

suze su joj potekle niz lice. On baci revolver i zatetura prema njoj.

Ona je drhtala u njegovom naručju. Tada se pojavio Bell.

— Sjedni da nešto učinimo s tom nogom — reče.

Serena se otrgne iz njegovog zagrljaja. Zajedno s Bellom ponijela je šerifa na rukama u njegov ured. Drhtavim rukama počela je s kreveta parati plahtu i praviti za-voje. Dok je to činila, Bell upita:

— Zaš si sâm najurio sve Indijance?

Stedman je sada osjećao bol u objema nogama. Smogao je snage da se naceri i reče:

— O tome ću govoriti kad me budu birali za... A istina je zapravo da su svi pobjegli kad su vidjeli da je Gregorio mrtav. Sad su već na putu prema rezervatu.

Serena je klečala pored njega. Pokušavala je zaustaviti krvarenje iz rane na nozi.

— A vas dvoje sad ne stvarajte paniku — reče Stedman. — Pošaljite nekoga da dovede onoga konjskog zubara. Mislim da mi je vraški potreban.

Bell krene prema vratima. Stedman je promatrao Serenine ruke. Bio je ranjen i iznemogao zbog velikog gubitka krvi. Ali je osjećao da je to posljednje krvoproliće u Granerosu.

U PRIPREMI:

G. F. Unger:
VUK S OŽILJCIMA

cijena 40 dinara

LJETO '80

MAGAZIN

144 stranice

LJUBAVNE PRIČE

WESTERN PRIČA

KRIMI PRIČE

STRIPOVI

SF PRIČA

KARIKATURE

RATNA PRIČA

U SVAKOM PRIMJERKU
ZNAČKA

WESTERN PRIČU NAĆI ĆETE I U **MAGAZIN-U!**